

M

(Z-2743)

47

VÝROČNÁ

ZPRÁVA

ČSL. ŠTÁTNEHO
REÁLNEHO
GYMNÁZIA

V NOVÝCH
ZÁMKOCH

1929

1930

A ČSL. ÁLLAMI
REÁLGIMNÁZIUM
MAGYAR PÁRHUZA-
MOS OSZTÁLYAINAK

ÉRTESITŐJE

Z-2443

Práce žiakov L. Kukana II. tr., V. Černáka IV. tr.

6208196/96
C.

Fórum Társadalomtudományi Intézet
BIBLIOTHECA HUNGARICA - Somorja

Leitári szám: 4906

V mesiaci júne 1930.

Tlačou v knižtlačiarňi Schulez v Nových Zámkoch, Turecká ulica 13.

Miloslav Črapl:

Názory T. G. Masaryka o význame vynikajúcich osobností v dejinách

Otázka, jaký význam, vplyv a hodnotu majú tak zvaní veľkí mužovia (geniovia) pre dejiny ľudstva, je z najzaujímavejších problémov vied sociálnych a historických, súč časťou širšieho komplexu otázok, zaoberajúcich sa pomerom človeka—jednotlivca (individua, osobnosti) k celku spoločenskému (kollektívu) a vzájomným pôsobením týchto dvoch sociálnych činiteľov. Ľudská spoločnosť nie je však pevnou a nezmeniteľnou jednotou, je organizáciou, podrobenou vývoju a tým i všetkým silám, pôsobiacim v širokom prúde dejín ľudstva. Tým stáva sa problém veľkých mužov (po prípade žien) zároveň otázkou historickou. Ide o to, čím a do akej miery prispievajú silní jednotlivci a geniovia k vývoju ľudskej kultúry, pokiaľ sú samostatní i sebastační a pokiaľ potrebujú spoločnosti a podliehajú jej pôsobeniu, inými slovami: za čo môžu ďakovať len zdedenému nariadeniu (talentu) a za čo výchove a duševnému prostrediu vôbec. Konečne: sú geniovia a silné individuality vôbec v dejinách nenahraditeľní a či nie?

Masarykovo poňatie zástoja veľkých mužov v dejinách vyplýva dôsledne z jeho logického utriedenia vedeckej histórie. Dejepis je mu v podstate naukou o vývoji spoločenských útvarov, konkrétnou disciplínou, zodpovedajúcou abstraktnej sociológii (resp. filozofii dejín, dynamickej to čiastke sociológie). Pretože však každý historický útvar, ktorého vývoj je predmetom historického bádania, skladá sa z jednotlivcov, vyplýva z toho Masarykovi, že jednotlivci ako elementy spoločnosti sú skutočnými základnými činiteľmi (faktory) dejín. História musí sa opierať o vedecké skúmanie duševného života jednotlivcov i národov, o psychológiu. Preto len v súhlase s výsledkami psychológie je možné rozhodnúť správne o miere samostatnosti, sile pôsobenia a hodnote vynikajúcich ľudí.

Je empirickým faktom, že niet rovnosti medzi ľuďmi. Na každom kroku životom bijú nám do očí nápadné rozdiely jak telesnej zdatnosti, tak najmä duševných sil jednotlivcov: ľudia líšia sa od seba vnímavosťou, inteligenciou, pamäťou, hĺbkou citu

a kvalitou charakteru vôbec. Tento rozdiel v schopnostiach je aj príčinou nesterajného významu rôznych individuí, nech v tom či onom oboru činnosti. Preto rozlišujú sa v histórii právom jediní vynikajúci a vedúci od osobností slabších a od masy ľudí priemerných a nesamostatných. Takmer všetci starší dejepisci až do 19. storočia cháпали dejiny štátov a národov ako produkt úsilia a činnosti veľkých vodcov, predovšetkým panovníkov, štátnikov, diplomatov a vojvodcov. V tomto ponímaní a prikróm rozlišovaní veľkých a malých ľudí shodovali sa starší historikovia úplne s bežnou mienkou prostých občanov, ktorí tiež pripisujú všetky spoločenské zjavy i politické prevraty úmyselnej činnosti politických vodcov (srov. doterajší názor ľudu o všemohúcnosti ministrov).

S plným povedomím uplatňuje toto individualistické ponímanie dejín v 19. storočí škola romantická svojim kultom geniov. Okrem pokračovateľov Kantových (Fichte, Schelling, Hegel a Schopenhauera) je to predovšetkým Stirner so svojim „jediným“, opovrhujúcim všetkými ideálmi a záväzkami spoločenskými. Vyvrcholením tohoto kultu osobností je Nietzscheova idea „nadčloveka“. Na dejiny ľudstva aplikoval toto stanovisko najdôraznejšie Carlyle, ktorému veľkí ľudia, heroovia a ich činy, sú jediným cenným obsahom dejín.

Kritický duch Masaryka, ktorý prešiel pozitivistickou školou skeptika Humea i sociologa Comtea a ktorý proti romantizmu postavil realistické ponímanie prítomnosti aj minulosti, nepodľahol týmto priťažlivým naukám a ich kritikou precizoval svoju mienku. Základnú chybu romantického názoru vidí v tom, že nestojí na pôde trízveho psychologického rozboru. Genius, silný jedinec je v očiach romantikových bytostí, ktorá sa toto genere líši od normálneho človeka, je niečo zázračného a celkom mimoriadneho, nepodliehajúc tým istým psychologickým kritériám ako iní ľudia. Ale neplatia pre nich ani etické zásady, normujúce život priemerných ľudí.

Proti tomuto aristokratickému stavaniu hrádza medzi ľuďmi protestuje Masaryk veľmi rozhodne: rozdiel geniov, veľkých vodcov od ostatných ľudí je len vo stupni ich vplyvu a hodnoty, vo vyššom stupni nadania, pracovitosti, statočnosti. Podliehajú tej istej prírodnej a psychologickéj zákonitosti jako iní ľudia, nie sú vyradení z platnosti všeobecného princípu kauzality. V dejinách ľudstva vládne determinizmus, ktorý ovšem nie je totožný s fatalizmom. Silní jediní rovnako ako ľudia „normálni“ sú určovaní hybnými silami a složitými príčinami dejstva historicko-sociálneho, ale sami svojou predvídavosťou, silou vôle a pracovnou energiou sú hybnými silami vedľa sil iných, určujú vývoj rovnako, jako sami sú ním určovaní. Aj po stránke etickej podliehajú geniovia tým istým mravným pravidlám, ako iní ľudia.

Je úkolom detailných štúdií psychologických, stanoviť ty-

pické vlastnosti vynikajúcich osobností v jednotlivých oblastiach ľudskej kultúry: badateľov vedeckých, mysliteľov, náboženských a mravných vodcov, básnikov, umelcov a vynálezcov, štátnikov, podnikateľov veľkého slohu a sociálnych reformátorov. Predsa však najdeme určité základné rysy a vlastnosti, spoločné a charakteristické pre tvorivého ducha v každom oboru.

Čo je teda psychologickou podstatou t. zv. geniálnosti? Masaryk ukazuje, že sú to prosté ľudské vlastnosti, len vo vyššom stupni dokonalosti: zvláštna schopnosť iniciatívy, ktorá vedie k novým plánom a činnostiam; mimoriadny záujem a sústredenosť na predmet, dokonalá predstavivosť, tvorivá fantázia, ktorá sa prejavuje na pr. vo vede jako schopnosť, zbadať aj v najjednoduchších veciach veľké zákonité súvislosti; schopnosť, využívať možnosti nového vývoja tam, kde iní podrobujú sa pasívne daným pomerom. Hlavným znakom veľkého muža však je tvorivá schopnosť a myšlienková samostatnosť (originalita). Na čom sa zakladá? Masaryk vždycky kládol dôraz na to, že nie je to len talent, zdedená tvorivá sila, ktorá tvorí veľké diela. Zdedená schopnosť, talent je podmienkou, nezbytnou pre mimoriadne výkony, ale nestačí sám o sebe; je treba každodenného, dlhého myslenia a roboty, aby mohlo vzniknúť dobré dielo. Geniálna myšlienka prichádza často sťa blesk, vyvolaná dáakým vonkajším zjavom, ale nepríde nikdy tam, kde nebola pre ňu pripravená pôda predchádzajúcim úsilím. Náhoda nehrá preto tej role v tvorivej práci kultúrnej, aká sa jej často pripisuje. Masaryk dovoľáva sa svedectva básnika J. W. Goetheho, ktorý výslovne hovorí, že genius sa nerodí, ale poučovaním dobrých majstrov a vlastnou prácou sa niečím stáva.

S kritickým realizmom stavia sa Masaryk aj k rozšírenej predstave väčšiny ľudí o naprostej samostatnosti, originalnosti umelcovej. Je isté, že tá zvláštna vynaliezavosť, prínos nových právd, ideí, programov i skutočností je bezpodmienečným znakom každého veľkého zjavu dejinného. Nie je však pravda, že by genius mal všetko to nové, čo ľudstvu prináša, sám zo seba. Každý veľký muž, nech učenc, umelec či náboženský reformátor, naväzuje na prácu svojich predchodcov a spolupracuje so svojimi súčasníkmi. Sociálne-historický determinizmus, súbor síl a relácií, vzájomné pôsobenie najrôznejších sociálnych činiteľov je tak složitý, že ani podrobnou psychologickou analýzou nie je možné vyčerpáť všetky vplyvy, ktoré pôsobili na vývoj každého, trebárs seba silnejšieho jednotlivca. I najväčší a najoriginálnejší duch prijíma snád od spoločnosti viac, ako jej dáva: vplyv jednotlivcov a spoločnosti je práve vzájomný. Čím je človek-jedinec vnímavejší, tým intenzívnejšie pôsobí na neho od mladosti spoločenské prostredie a cudzie vplyvy. Jednotlivci osvojujú si cudzie myšlienky, nie súc si toho ani plne povedomí, a majú prirodzenú túžbu poznať všetko, čo dosiaľ bolo vykonané. Každý ba-

dateľ musí predovšetkým poznať dejiny problémov svojej disciplíny; tiež literáti a umelci čerpajú z pokladov minulosti. Genius musí sa učiť podľa osvedčených vzorov, najviac ovšem v prvom období svojho vývoja.

V tomto smysle hovorí aj Masaryk o kolektívnom myslení, o spoločnom duševnom ovzduší, hoci neuznáva existencie jednotlivého kolektívneho povedomia masy, triedy alebo národa. Každý rozhovor je javom sociálnym a rovnako aj každá myšlienka a každá kniha: myšlienka rodí myšlienku. Bez spoločnosti nebolo by vedy, umenia, náboženstva, nebolo by kultúry ani štátu. Je tu akýsi paralelizmus názorov, akýsi konsenzus spoločenského povedomia, prejavujúci sa najurčitejšie t. zv. verejnou mienkou a jej orgánmi (tlač, verejné prejavy, demonstrácie a p.)

I genovia i vodcovia ľudu stoja pod silným tlakom tejto kolektívnej duševnej atmosféry. Je ovšem veľký rozdiel v miere, v stupni, v akom rôzni ľudia podliehajú svojim vzorom a prostrediu vôbec. Tak na pr. v literatúre a filozofii sú jednotlivci, ktorí prežívajú nekriticky cudzie myšlienky bez všetkej výhrady — to sú epigoni. Iní vyberajú si zpomedi rôznych smerov a ideí to, čo ich vkusu najlepšie vyhovie, väčšinou povrchné a nedôsledné — to sú eklektikovia. Masaryk žiada však od každého mysliaceho človeka, aby nebol epigonom ani eklektikom, ale individualitou, aby napriek všetkým cudzím vplyvom a podnetom, ktorých je k jeho vývoju nezbytné treba, ostal samostatným, t. j. aby cudzí prínos jednotne spracoval, prežil a precítil. Aby orgánicky privteliť to, čo od iných prijal, k tomu, čo je už jeho, čo patrí k jeho vlastnému duchovnému životu. Genius, veľký muž, vodčia osobnosť prejavuje sa len väčšou mierou tejto samostatnosti. Z daných prvkov vytvorí prácou svojej bystrej inteligencie a bohatej fantázie, silou svojej vôle a hĺbkou svojho citu niečo nového, nový celok, dielo, syntezu, nové poznanie zákonitých vzťahov, nové vynálezy, nové formy umelecké, nové koncepcie politické, nové hľadiská náboženské. Duch ozaj tvorivý a silný nepodlieha ani verejnej mienke, ale vie postaviť proti všetkému vonkajšiemu nátlaku spoločnosti svoju pravdu, svoju svobodnú mienku, svoje svedomie. Ciele jeho pri tom nie sú individuálne, ale sociálne: chce dať lepšie poznanie, lepší ideál, lepšiu organizáciu a budúcnosť spoločnosti; tak i pri najväčšej individuálnej iniciatíve zostáva spoločnosť pojmom nadradeným oproti silnému jedincovi.

Z dosavadného výkladu je snáď zrejmé, že Masarykova koncepcia funkcie vedúcich ľudí v dejinách je opakom aristokratického romantizmu a vyznačuje sa jednak realizmom, jednak aj demokratizmom. Masaryk odmieta veľmi rozhodne novodobý subjektivismus nemeckej filozofie, počínajúc Kantom, i aristokratický titanizmus, prejavujúci sa v literatúre 19. storočia (Byron, Goetheov Faust, Musset a j.). Nedal sa nikdy sviesť k opačnej

krajnosti: napriek všetkému pochopeniu, ktoré má pre kolektívne faktory vo vývoji kultúrnom, nepodceňoval nikdy významu a platnosti silných individualít. Stejne určite jako proti romantizmu, odlišil Masaryk svoje stanovisko od teórií pozitivistov a najmä krajných kolektivistov. Pri všetkých vplyvoch Comteovej filozofie a prírodovedeckého ducha druhej poloviny 19. storočia nepodľahol jednostranným teoriám o „milieu,“ boji o život, o kolektívnom povedomí a nadriadenosti masy nad jednotlivcami. Hoci uznáva a podtrháva determinizmus a zákonitosť v historickom dejstve, zachoval vždy individuu čestné miesto v komplexu hybných síl historických. Proti historickému materializmu Marx-Engelsovmu háji Masaryk relatívnu samostatnosť t. zv. ideologie: medzi hospodárskymi silami vývojovými a myšlienkami vedeckými, filozofickými, nábožensko-etickými a sociálne-reformnými je vzájomné pôsobenie, nielen jednostranná závislosť ideologie od ekonomickej základne. Tak kritikou jednostranných teórií 19. storočia precizuje a uchováva si Masaryk svoje samostatné stanovisko.

Keby sme mohli dôkladne prebrať a analyzovať Masarykove štúdie dejinne-filozofické, videli by sme, jak záujem Masarykabadateľa je sústredený v prvom rade na rozbor ideí a programových smerníc vedúcich duchov národov a ľudstva. Celé takmer jeho literárne dielo, tak rozsiahle a mnohostranné, je historickopsychologickou analýzou vynikajúcich ľudí a vodcov v rôznych oboroch, je kritikou, diskusiou a polemikou s ich stanoviskami alebo pokusom o ich charakteristiku. Už monografie z prvej doby (výnimku tvoria: „Sebevražda“ a „Základy konkrétnej logiky“) sú štúdie o filozofoch Pascalovi a Humeovi a o historiku Buckleovi. Skvelou a hlbokou analýzou popredných reprezentantov modernej filozofie a literatúry je seria článkov „Moderní člověk a náboženství,“ uverejnených v revui Naše Doba (roč. IV. a V.). Známe spisy z rokov deväťdesiatych (Česká otázka, Naše nynejší krise, Jan Hus, Karel Havlíček) sú programovým rozborom vedúcich ideí českých buditeľov so stálym zreteľom ku predstaviteľom českej reformácie. Je možné tvrdiť, že v týchto úvahách dáva Masaryk národným vodcom o mnoho väčšiu rolu historickú, ako im priznáva v svojich teoretických úvahách o hybných silách dejín. Masarykova filozofia českých dejín totiž nie je kauzálnym rozborom hlavných síl českých dejín, ale skôr hľadaním smyslu národného vývoja a jeho etickým hodnotením so stanoviska humanistickej filozofie; preto sa v nej rozhodnejšie prejavuje aj základné theistické presvedčenie Masarykovo.

Z neskorších dôležitých spisov je ‚Otázka sociální‘ všestranným kritickým rozborom filozofického a sociologického systému Marxa a Engelsa, prezrádzajúcim silný záujem o osobnosť obidvoch mysliteľov. Posledné pak veľké predválečné dielo ‚Rusko a Europa‘ chce nám vyložiť dušu Ruska a jeho národa rozsiahlym prehľadom ideologie jeho predstaviteľov; charakteristický je tu (dosiaľ

neprevedený) plán Masarykov, vystihnúť podstatu národnej povahy ruskej obsiahlym rozborom Dostojevského. Osobnosť má tu byť priamo predstaviteľom veľkého kolektíva. I v knihe válečných pamätí („Světová revoluce“) badáme stálu snahu, charakterizovať vedúcich štátnikov národov zúčastnených na válke, a vylóžiť ich idee, ciele a vplyv na udalosti. Celková koncepcia príčin a významu svetovej vojny, podaná už v knihe „Nová Európa“, zatlačuje opäť do úzadia výklad príčinných, objektívnych súvislostí na prospech ideovej konstrukcie smyslu tejto veľkej doby; tým sa stáva, že i vo výklade príčin vojny Masaryk — po mojom úsudku — preceňuje pôsobenie upovedomelej, programovej činnosti jednotlivcov na úkor antagonizmov hospodársko-sociálnych.

V poslednom období Masarykovej činnosti, kedy stojí v čele národa ako vedúci jeho štátnik, zamestnáva ho často najmä otázka po významu vynikajúcich vodcov politických v ich pomere k širokým vrstvám ľudu. V monarchii nebol pomer vodcov a ľudu problémom: tam bola naprostá nadriadenosť panovníka a jeho štátnikov daným faktom: osoba panovníka bola určená zákonmi dedičnej poslúpnosti, výber štátnikov závisel predovšetkým od osoby panovníkovej. Naproti tomu demokracii, ktorá uznáva zásadne rovnoprávnosť všetkých dospelých a normálnych individuí, stáva sa otázka vodcov, ich výberu a pomeru k mase vážnym problémom. Faktická nerovnosť občanov, najmä nerovnosť psychických podmienok, spôsobuje však, že aj pri rovnoprávnosti politickej skutočný vplyv rôznych jednotlivcov je veľmi nesterjný. Na jednej strane sú ľudia passívni, ktorí chcjú byť ovládaní a riadení, na druhej strane jedinci panovační a ctibažní rôznych odtieňov. Politický záujem, pud po moci, podnikavosť a podobné sily a schopnosti, umožňujúce dosiahnuť vedúceho miesta v demokratickom štáte, nie sú vždy najsilnejšie u jedincov vzdelaných a mravne ušľachtilých; oligarchia politických vodcov, ktorá sa tvorí aj v republikách z prirodzenej potreby vedenia politického, nebýva väčšinou vládou duchovnej elity. Je preto kardinálnym problémom demokracie, jak zaistiť vodcovské postavenie a rozhodujúcu moc v štáte jednotlivcom, vynikajúcim charakterom i vzdelaním. Majoritný princíp nie je dostatočnou zárukou, pretože je príliš mechanický, kvantitatívny. Beží však o kvalitu demokratického vedenia a demokratickej politiky vôbec. Jak zaručiť skutočným znalcom, svedomitým odborníkom dostatočný vplyv na správu štátu, jak zabezpečiť im prevahu nad demagogiou energických, ale nesvedomitých agitátorov? Z toho vznikajú všetky tie nesnádze demokracie, o ktorých sa v poslednej dobe tak mnoho uvažuje. Masaryk vie proti tomu jediný liek: čo najväčšie politické vzdelanie ľudu a vyššie politické školenie vodcov. Moderná politika má byť čím ďalej tým viac politikou ozaj vedeckou.

Veľký štátnik a hlasateľ politiky rozumnej a poctivej však dobre vie, že štát nie je najvyšším kultúrnym útvarom ľudstva. Nad politickou organizáciou národov stojí duchovný život, tvorivá práca ľudského ducha, ktorej má politická činnosť dávať len bezpečnosť a organizačnú základňu. Štát a politika sú prostriedkami, kultúra ducha je účelom. Viac ako vodcovia politickí rozhodujú preto o vnútornom živote národa a o jeho rozvoji vodcovia neviditeľní, často už dávno nežijúci, duchovní predstavitelia ľudstva: básnici, umelci, filozofovia, náboženski a sociálni reformátori. Pravými vodcami československého národa sú podľa Masaryka Hus, Chelčický, Komenský, Dobrovský, Kollár, Šafárik, Havlíček — tí, ktorí tvorili osobitnú kultúru národa a ukazovali mu vysoké, všeludské ciele.

Masaryk sám celým svojím životom dovršuje tento impozantný rad národných vodcov a podáva nám krásne praktické riešenie problému genia a jeho pomeru k ľudu a spoločnosti. Jako politický i duchovný vodca v jednej osobe je klasickým dokladom, že silná individualita môže byť mohutnou hybnou silou dejín. Je vzorom osobnosti, ktorá nepodlieha prostrediu, hoci prežívá intenzívne všetky jeho vplyvy a krize, ktorá nedá si predpisovať verejnou mienkou, ale iniciatívne hľadá nové cesty národného i sociálneho vývoja a v tuhom boji so spoločnosťou predsa jej slúži. Je nám príkladom reformátora, ktorý stojí zprvu takmer osamotený v národe, v kritической dobe národa však stáva sa jeho vodcom a osvoboditeľom. Bol vodcom, filozofom, buditeľom, revolucionárom a štátnikom: v piatich odlišných oboroch činnosti ukázal sa duchom iniciatívnym a vedúcim. Práve z toho dôvodu som súdil, že jeho názory o vynikajúcich predstaviteľoch ľudstva majú nárok na záujem a pozornosť čitateľov.

Poznámky.

V žiadnom zo svojich spisov ani väčších článkov nepojednal Masaryk súborne, in extenso o našej otázke. Niekoľko súvislejších odstavcov našiel som v nevydaných prednáškach univerzitných o praktickej filozofii z r. 1884 a o základoch sociologie z r. 1900. O samostatnosti a eklekticismu jedná čl. „Několik myšlenek o literárním eklekticismu“. Naše Doba roč. II. str. 316 nn. K metodologickým názorom Masarykovým o pomere historie k psychologii a sociologii srv. Konkretní logika (nem. vyd.) str. 157 nn. Rukověť sociologie, Naše Doba VIII, s. 104 n. Theorie dějin podle zásad T. H. Buckle, kap. I. a IV. Ku kritice individualizmu vid. Ideály humanitní, kap. III. Rusko a Europa I. 254. II. 518 nn. a jiné. Proti kolektivismu: Otázka soc. passim, najmä s 200 nn. Rusko a Europa II. 419 nn. K problému vodcov a ľudu: Jak pracovat 65. Otázka soc. 211 n. Nesnáze demokracie 34 nn. O bolševictví 36 n. Poselství k 10 výročí s. 15 (a j. prejavy). O pomere štátu a duchovnej kultury: Česká otázka 2. vyd. s. 109 n. 232 nn. Americké prednášky (vyd. Činu) s. 108.

Školský rok 1929 — 30.

1. Zmeny v profesorskom sbore:

a) Zo sboru vystúpili:

1. **Janák Antonín**, zat. prof. Výnosom MŠO zo dňa 22. VIII. 1929 číslo 103588/29-II. (Ref. MŠO zo dňa 28. VIII. 1929 číslo 54670/II.) preložený na št. ref. reálne gymnázium v Leviciach s právnou platnosťou od 1. IX. 1929.
2. **Mládková Marie**, supl. prof. Výnosom Ref. MŠO zo dňa 28. VIII. 1929 číslo 54665/II. preložená na št. reálne gymnázium v Rožňave s právnou platnosťou od 1. IX. 1929.
3. **Hedvídková Božena**, zat. prof. Výnosom MŠO zo dňa 22. VIII. 1929 číslo 103587/29-II. (Ref. MŠO zo dňa 28. VIII. 1929 čís. 53756/II.) preložená do obvodu zshr. v Brne a pridelená št. ref. reálnemu gymnáziu v Novom Bohumíne s právnou platnosťou od 1. IX. 1929.
4. **Solčiansky Imrich**, zat. prof. Výnosom MŠO zo dňa 18. V. 1929 číslo 57831/29-II. (Ref. MŠO zo dňa 6. VI. 1929 čís. 33877/II.) menovaný definitívnym profesorom pri št. reálnom gymnáziu v Trenčíne s právnou platnosťou od 1. IX. 1929.

b) Do sboru pristúpili:

1. **Balaš Zdeněk**, kand. prof. Výnosom MŠO zo dňa 12. IX. 1929 číslo 115970/20-II. (Ref. MŠO zo dňa 8. X. 1929 čís. 64781/II.) ustanovený zatýmnym profesorom št. reálneho gymnázia v Nových Zámkoch s právnou platnosťou od 1. IX. 1929.
2. **Dulík Jan**, supl. prof. Výnosom Ref. MŠO zo dňa 28. VIII. 1929 číslo 54592/II. prikázaný službou št. reálnemu gymnáziu v Nových Zámkoch s právnou platnosťou od 1. IX. 1929.
3. **Řehořová Marie**, kand. prof. Výnosom MŠO zo dňa 6. IX. 1929 číslo 110304/29-II. (Ref. MŠO zo dňa 5. X. 1929 čís. 61700/II.) ustanovená suplujúcou profesorkou št. reálneho gymnázia v Nových Zámkoch s právnou platnosťou od 1. IX. 1929.

c) Vymenovanie.

1. **Bartoš Eduard**, zat. správca ústavu, bol rozhodnutím Pána Prezidenta Republiky zo dňa 30. XII. 1929 menovaný štátnym riaditeľom v stave profesorov stredných škôl. (Výnos prezidia ministerskej rady zo dňa 31. XII. 1929 číslo 1769/29 m. r.) (Minister školstva a národnej osvety výnosom zo dňa 9. I. 1930 čís. 409/30-II.) Ref. MŠO zo dňa 23. I. 1930 čís. 4064/II. určil menovanému s tou istou právnou platnosťou čsl. št. reálne gymnázium v Nových Zámkoch za trvalé úradné pôsobíšte.
2. **Dulík Jan**, supl. profesor, bol výnosom Ref. MŠO zo dňa 22. I. 1930 číslo 3166/II. ustanovený zatýmnym profesorom s právnou platnosťou od 13. XII. 1929.
3. **Ing. Filip Bohumír**, zat. profesor, bol výnosom MŠO zo dňa 20. II. 1930 číslo 23707/30-II. (Ref. MŠO zo dňa 6. III. 1930 čís. 15587/II.) ustanovený na základe § 70. PZ definitívnym profesorom s právnou pôsobnosťou od 17. XII. 1929.
4. **Hosnedlová Anna**, zat. profesorka, bola výnosom MŠO zo dňa 22. VII. 1929. (Ref. MŠO zo dňa 29. VIII. 1929 číslo 48113/II.) ustanovená na základe § 70. PZ definitívnou profesorkou s právnou pôsobnosťou od 1. IV. 1929.
5. **Ruml Václav**, zat. profesor, bol výnosom MŠO zo dňa 12. IX. 1929 číslo 112027/29-II. (Ref. MŠO zo dňa 25. IX. 1929 číslo 61659/II. ustanovený na základe § 70. PZ definitívnym profesorom s právnou pôsobnosťou od 18. XII. 1928.
6. **Řehořová Marie**, supl. profesorka, bola výnosom Ref. MŠO zo dňa 10. II. 1930 číslo 10507/II. ustanovená zatýmnou profesorkou s právnou platnosťou od 24. I. 1930.
7. **Črapl Miloslav**, zat. profesor, bol výnosom MŠO zo dňa 11. II. 1930 (Ref. MŠO zo dňa 22. II. 1930 číslo 12514/II.) ustanovený na základe § 70. PZ definitívnym profesorom s právnou pôsobnosťou od 1. II. 1930.

d) Dovoľenú mala:

1. **Hosnedlová Anna**, profesorka. Výnosom MŠO zo dňa 19. XI. 1929 číslo 147551/29-II. (Ref. MŠO zo dňa 15. II. 1930 čís. 7767/II.) udelilo MŠO menovanej úplnú zdravotnú dovolenú od 19. IX. 1929 do 30. XI. 1929. Táto dovolená jej bola zo zdravotných dôvodov výnosom MŠO zo dňa 21. III. 1930 číslo 38776/30-II. (Ref. MŠO zo dňa 1. IV. 1930 číslo 22617/II.) do konca bežného školského roku predĺžená.

II. Profesorský sbor na konci škol. roku 1929—30.

1. **Bartoš Eduard**, riaditeľ. Vyučoval Z V-1, N VI-3, spolu 4 hodiny týždenne. (Vyučoval aj na maď. pobočkách.)
2. **Balaš Zdeněk**, zat. prof. Vyučoval K Iab-6, II-3, III-2, IV-2, Kp Iab-2, N Iab-8, spolu 23 hodín týždenne. Správca sbierok kresliarskych.
3. **Bánó Arnošt**, profesor. Vyučoval M Ia-4, spolu 4 hodiny týždenne. Triedny Ia. triedy. Správca sbierok fyzikálnych. (Vyučoval aj na maď. pobočkách.)
4. **Dikant Gejza**, profesor, prikázaný službou slovenským pobočkám ev. reálneho gymnázia v Kežmarku.
5. **Dulík Jan**, zat. profesor. Vyučoval L II-6, III-6, V-4, VII-4, spolu 20 hodín týždenne.
6. **Ing. Filip Bohumir**, profesor. Vyučoval Ch IV-2, V-2, VI-2, M II-3, III-3, IV-3, F III-3, IV-2, spolu 20 hodín týždenne. Triedny IV. triedy. Správca sbierok chemických.
7. **Kosnedlová Anna**, profesorka, na zdravotnej dovolenej.
8. **Kettner Emanuel**, zat. profesor. Vyučoval Čsl IV-4, L IV-6, VI-4, VIII-4, spolu 18 hodín týždenne. Triedny VI. triedy. Správca knihovne žiakovskej.
9. **Pech Vilém**, profesor. Vyučoval Čsl V-3, VI-3, VII-5, VIII-5, Fr. VII-3, spolu 19 hodín týždenne. Triedny VII. triedy. Správca profesorskej knihovne, sbierok pre modernú filológiu, biblioteki pauperum a sbierok tlačených výročných zpráv.
10. **Procházka Jaroslav**, profesor. Vyučoval D II-2, III-2, IV-2, V-3, VI-3, VIII-4, Z III-2, VI-2, spolu 20 hodín týždenne. Triedny III. triedy. Správca sbierok dej.-zemepisných.
11. **Procházková Krejtná Anna**, profesorka. Vyučovala P Iab-4, II-2, V-2, VI-2, VII-2, VIII-2, Z Iab-4, II-2, spolu 20 hodín týždenne. Triedna II. triedy. Správkyňa sbierok prírodopisných.
12. **Ruml Václav**, profesor. Vyučoval M VII-3, VIII-2, G VI-2, VII-2, VIII-1, N III-4, IV-3, V-2, spolu 19 hodín týždenne. Triedny VIII. triedy. Správca sbierok MG.
13. **Řehořová Marie**, zat. profesorka. Vyučovala Čsl II-4, Fr V-6, VI-3, N VII-2, VIII-2, spolu 17 hodín týždenne. Triedna V. triedy.
14. **Skalický Václav**, zat. profesor. Vyučoval M Ib-4, V-3, VI-3, F VII-3, VIII-4, N II-4, spolu 21 hodín týždenne.

15. **Šternberková-Weissová Jiřina**, profesorka. Vyučovala Čsl Iab-8, III-4, Fr VIII-4, spolu 16 hodín týždenne. Triedna Ib. triedy.
16. **Šule Karel**, profesor. Vyučoval T I—VIII-18, T diev.-4, Z IV-2, spolu 24 hodín týždenne. Správca sbierok telocvičného a herného náradia.
17. **Trapl Miloslav**, profesor. Vyučoval L Iab-12, D VII-3, Ph VII-2, VIII-2, Z VII-1, spolu 20 hodín týždenne.
18. **Zeisel Benedikt**, profesor. Vyučoval Nb rk. I—VIII-16, spolu 16 hodín týždenne. Exhortátor. (Vyučoval aj na maď. pobočkách.)

Výpomocní a vedľajší učitelia :

1. **Graj Adolf**, učiteľ v. v., Nb izr 2 hod. týždenne.
2. **Klein Jozef**, učiteľ št. ľudovej školy. Vyučoval spevu v 4 hod. týždenných.

Školník :

1. **Remes Jozef**, na zdravotnej dovolenej (služi od r. 1911).
2. **Šiška Gustav**, doč. výpom. školník od 1. VIII. 1926.
3. **Ohrádka Štefan**, výpomocný nádenník.

Kronika ústavu

1. Školska budova. Slovenský kmeňový ústav spolu i s maď. pobočkami bol umiestnený v spoločnej budove býv. obec. kat. reálneho gymnázia. Celý ústav s maď. pobočkami mal toho roku 21 tried, takže pre nedostatok miestností v ústrednej budove 3 maď. triedy (IIab a IVb) musely byť umiestnené mimo ústavu v žid. ľud. a mešt. škole v prenajatých miestnostiach.

2. Školský rok sa započal 2. septembra dodatočnými, prijímacími a opravnými zkuškami. Pravidelné vyučovanie sa započalo dňa 4. septembra. Vyučovalo sa celý šk. rok pravidelne a vyučovanie nebolo prerušené žiadnou zvláštnou udalosťou. Šk. rok bol ukončený dňa 28. júna.

3. Úradné návštevy. a) Odbornú inšpekciu kreslenia vykonal na kmeňovom ústave dňa 14. marca 1930 p. odborný inšpektor kreslenia Jozef Vydra. b) Čiastočnú všeobecnú inšpekciu konal na ústave p. zemský šk. inšpektor Dr. Štefan Hattala dňa 14. februára 1930.

4. Školské slávnosti. Dňa 27. septembra jedn hodinová slávnosť Sv. Václava, patrona Čiech, s programom nasledujúcim: 1. Karol Toman: Září, recituje Milada Nemečková VI. tr. 2. Beethoven, Op. XXX. čís. 1. Adagio. Solo na huslách prof. V. Pecha s klavírnym doprovodom profesorky A. Procházkovej. 3. Slávnostná reč prof. Procházky. 4. Hymny.

Oslavy štátneho sviatku boli na ústave usporiadané takto: Dňa 26. októbra od 8 hod. slávnosť v telocvični ústavu s programom nasledujúcim: 1. K. Salva Čebratský: Svitaj Bože . . . , recituje O. Šulc, Ib. tr. 2. Preslov predsedu samovzdelávajúceho krúžku D. Šulca, VIII. tr. 3. F. Behr: Royal-Gavotte, na klavír hrá M. Bosáková, VI. tr. 4. Št. Krčméry: Októbrová, recituje Z. Hartanský, 5. A. Dvořák: Slovanský tanec č. 8, na klavíri hrajú Z. a J. Prosek z III. a V. tr. 6. Hymny.

Dňa 27. októbra usporiadal samovzdelávajúci krúžok ústavu v Sokolovni z príležitosti štátneho sviatku programový večierok pre širšie obecnstvo. Na tomto zdarilom večierku bol predne-

sený program domácej slávnosti a bola prednesená študentská hra v 1. dejstve J. Červeného: „Rozmary“.

Dňa 28. októbra zúčastnilo sa rk. žiactvo o 8 hod. slávnostných bohoslužieb vo farskom kostole. Po bohoslužbách zúčastnil sa ústav korporatívne sprievodu a verejnej slávnosti, usporiadanej Čsl. O. J. na námestí a u pomníku padlých.

Dňa 29. a 30. novembra v každej triede prednášky o československo—juhoslovenskej vzájomnosti, vykonané profesormi dejepisu.

Dňa 27. a 28. februára vo všetkých triedach ústavu jedn hodinové prednášky o našej ústave, o jej spravodlivých zásadách, vykonané profesormi dejepisu a v IV. triede profesorom Šulcom.

80. narodeniny pána prezidenta sme v tomto školskom roku slávnostnejším spôsobom oslavili takto:

Dňa 28. februára bol Ladislav Antalík, žiak III. triedy, za dorast odbočky Čsl. Červ. Kríža v Nových Zámkoch delegovaný ku krajiniským oslavám do Prahy. /Zpravu vid' pod nadpisom Čsl. Červ. Kríž./

Dňa 6. marca o 4 hod. odpoľudnia usporiadali novozámocké školské skautské oddiely veľmi zdarilú spoločnú oslavu 80. narodenín p. prezidenta v chemickej posluchárni ústavu.

Večer o 6. hodine zúčastnil sa ústav korporatívne lampionového sprievodu od nádražia cez Masarykovo námestie k Sokolovni.

Dňa 7. marca po bohoslužbách, vo farskom kostole slúžených, školská slávnosť v telocvični ústavu s týmto programom: 1. R. Uram Podtatranský: Pozdrav k narodeninám tatička Masaryka, recituje O. Šulc, Ib. 2. Schneider-Trnavský: Tatiček Masaryk, spieva spevokol gymnázia. 3. Slávnostná reč: prof. J. Dulík 4. Preslov a referát L. Antalika, žiaka III. triedy, ako účastníka dorastu Čsl. Červ. Kríža, pri pražských oslavách pána prezidenta. 5. J. V. Novotný: Legenda. Husle prof. Pech, klavír prof. Procházková. 6. J. Smrek: Prezidentovi, recituje Z. Hartanský, VII. tr. 7. Štátne hymny, spieva spevokol gymnázia.

Večer o 8. hod. v Zlatom Lve slávnosťná akademia, usporiadaná miestnymi československými a maďarskými kultúrnymi spolkami, na ktorej bol kmeňový ústav zastúpený čís. 6. domácej slávnosti.

Na domácej slávnosti prehovoril k žiactvu prof. Ján Dulík v podstate asi toto:

Zákonom „T. G. Masaryk zaslúžil sa o štát“ vydvihlo naše ústavodárne shromaždenie stručne a lapidárne, ale zaslúžene význam jedinečného a najväčšieho muža dejín nášho národa, lebo život nášho osloboditeľa, tatička a prvého prezidenta, mal vždy pevný cieľ, ktorým nebolo ani bohatsvo ani sláva, ale pravda a

spravodlivosť, ktoré jediné dávajú zmysel životu. Heslá „vedenie mravnosť, pravda“ viedly ho celým životom od chudobnej kolísky — v rodine, kde otcom bol uhorský Slovák a matka Češka, ako dokument súnezákonnosti obidvoch konárov nášho národa. — Tie ho naplnily dôverou vo víťazstvo aj vtedy, keď osihotený stál proti všetkým vichriciam svete a odvažoval sa boriť staré tradície, ktoré sa nezakladali na pravde. Úspechy jeho na strednej i vysokej škole a konečne stolica profesorská viedenskej univerzity sú výsledky jeho podivuhodnej usilovnosti. Láska k národu privádza ho r. 1882 ako profesora filozofie na Karlovu univerzitu do Prahy. Tu sa objavuje stá prekvapujúca, nová osobnosť, plná neohrozenej úprimnosti, ktorá preberá najpalčivejšie otázky dňa, odvažuje sa verejne hovoriť o všetkom, o čom sa len šeptalo, tu se preukazuje citlivým politikom a nepriateľom obradnosti a zahalanej diplomacie. Na tomto podklade vyrastajú jeho „Základy konkrétnej logiky“, prirodzená to sústava vedenia, tak vzniká vedecký, revizný a kritický časopis „Atheneum“, tak sa formuluje jeho realizmus, v ktorom vychováva svojich žiakov a stúpencov českých aj slovenských. A práve tento realizmus riadený zásadami „držať sa vecí, vyšetrovať korene otázok a dôsledne bojiť sa za pravdu, hoci by aj rúšila naše romantické sny“ donútil ho vystúpiť proti pravosti Rukopisov, ačkoľvek tým pobúrili proti sebe skoro celý národ, lebo jeho realizmus zdál sa mnohým, suchým, bezkrevným a predovšetkým málo vlasteneckým, ale nič ho neodstrašilo od zásady, že väčšia je zásluha priznať blud, ako hájiť podvod, bárs by bol udržiavaný celým národom.

Literárne spory priviedly ho k snahám sociálnym a politickým, kde vrcholil jeho činnosť v mravných zásadách životných a v bojoch za práva národné. Dokladom sú jeho príspevky do „Času“, politického časopisu jeho realistických stúpencov, a jeho zbierky vlastných životných skúseností, národný to katechizmus: Česká otázka, Ján Hus, Karol Havlíček, Otázka sociálna. Podstatou českej otázky je mu nikoho neutláčať, ale vlastnou vnútornou silou, vzdelaním, neohrozenosťou a čestnosťou kráčať za ideálmi buditeľov národných a nimi hájiť svoje miesto na zemi. Otázka hlbokého, snášanlivého náboženstva je mu problémom večnosti a nesmrtnosti, duše a pomeru človeka k svetu a ľuďom, teda nie okázala vonkajšia nauka, ale praktický život.

V otázke slavjanskej vrelá a opravdová láska, ktorá učí spoliehať sa predovšetkým na vlastné sily a netrpieť v živote národnom ako českom, tak slovenskom lieň a hlivenie. Veľký bol jeho záujem o otcovské Slovensko, kde niekoľko razy sám pohyboval a pomocou svojich žiakov slovenských rozprúdil nový národný život, ktorý upušťal od toho, aby hľadal pomoc v suchej ratolesti Vajanského, alebo v bielom caroviruskom, ale hľadal ju v sebe a v ľudu šírením názorov pokrokových proti dovthdajšiemu konzervatívnemu a romantickému nihilizmu staršej generácie

martinských. Z tejto práce a z tohoto ovzdušia vyrástlo zastúpenie Slovenska v pešťanskom smene, v našich dobách bohatier Štefanik, slovenskí legionári a oslobodenie.

Kniha jeho „Rusko a Europa“ už v dobách pred vojnou prejavila všestrannú Masarykovu znalosť ruského problému. Láska jeho k Slovanstvu neboly prázdne a okázalé slová, ale hovory činy jeho ako poslanca na ríšskej rade a v rakúsko-uhorských delegáciach. Tu zprvu chcel vytvoriť Rakúsko ako štát moderný, pokrokový a demokratický, ale názory jeho od základu zmenily tri procesy na lži založené a protislovenské, záhrebský, viedenský a belhradský, v ktorých vyčerpávajúcim a dlholetým bojom odhalil lož a pretváрку a obhájil nevinných Juhoslovanov. Od tej doby rozišiel sa s Rakúskom a snažil sa vyviest svoj národ z tohoto začarovaného kruhu, ale dobre vedel, že sa tak môže stať len vo veľkom požari evropskom, ktorého iskry vyšľahnú z oblastí juhoslovanských.

A tak osudný výstrel sarajevský a hneď nato stlpy dýmu svetovej vojny volajú ho do práce za národ, lebo nechce robiť menej než vojaci, ktorí neochotne a s posmiešnými popevkami odchádzajú bojovať proti slavjanským bratom. Vyberá sa teda už 18. decembra 1914 za hranice tento demokratický revolucionár, nie nepodobný národnému exulantovi Komenskému, aby s prostinkými prostriedkami ducha, totiž pravdou, právom a spravodlnosťou, ktorým postavil do služieb svoje vedenie a presvedčujúcu výrečnosť, v Švajciarsku, Holandsku, Francii, Anglii, Rusku i Amerike uplatňoval ideál samostatnosti svojho národa, lebo len touto hroznou vojnou mohol sa priblížiť skutočnosti. Nadľudskou prácou svojou i svojich hrdinných pomocníkov Beneša a Štefanika získava národu miesto po boku Spojencov, nie pri víťazstve zbraní dohodových, ale v dejinej chvíli úpadku bratského Srbska, kedy bolo najhoršie, stavi sa na čelo odboja plného mravnej sily manifestom z 14. novembra 1915. Od tej doby riadi zahraničný odboj, informuje cudzinu cestami, prednáškami, správami časopiseckými, získava národnej veci priateľov a neľaká sa ani nebezpečenstva života, kým dosahuje prvého veľkého úspechu, keď filozofický predstaviteľ Spojených štátov severoamerických Wilson uznáva zahraničný odboj a národ československý ako moc spojeneckú. Na tom základe organizuje spolu so Štefanikom naše zahraničné vojsko na Rusi, vo Francii i Itálii a na reči kyjevskej 17. júla 1917 už Masaryk hovorí o našom republikánskom samostatnom štáte a deklaráciou Washingtonskou 18. októbra 1918 po boku Wilsonovom menom zatýmnej vlády, ktorej sám bol predsedom, prehlasuje samostatnú Československú republiku ako štát veľmocami uznaný.

Nasleduje 28. októbra doma a 21. decembra návrat osloboditeľa do slobodnej vlasti. Jemu národ ochotne odovzdáva sa aj naďalej do ochranej ruky, každé verné srdce tľčie mu hlas-

nejšie v ústrety, každé oko rosi sa slzami radosti a národ víta svojho otca a prvého prezidenta s takou úprimnou oddanosťou, akej niet v dejinách národa dokladu. A zaslúži si tejto úcty osloboditeľ, ktorý aj pre terajšok vyriešil národu všetky ťažké problémy doby súčasnej, problém vojenský, hospodársky, kulturný problém spoločného nažívania obidvoch súčastí narodných pomer k susedom, úkoly budúcnosti. A tak národ vedomý si toho, že veky pozdejšie mu budú závidieť, že žil v ovzduší tohoto veľkého muža, že počul jeho múdre slová, bol riadený jeho otcovskou ochranou, poznal jeho zásady, posielá ako modlitbu k Prozreteľnosti onu Hviezdoslavovu: Osloboditeľu, Boh požehnaj z plna priehrstia prevzácnu nám Tvoju hlavu bielu a s ňou, spolu pre nás s ňou, svrchovanou republiky korunou, v kvete bielom na moc moc jár udrž Ťa.

Dňa 28. a 29. marca pamiatka J. A. Komenského a mierová polhodina, vykládaná v každej triede ústavu docentmi dejepisu.

Dňa 3. mája 1. hodinová Štefánikova slávnosť s nasledujúcim programom: 1. Schneider-Trnavský: Prosba, spieva spevokol gymnázia. 2. Ant. Klášterský: Štefánik, recituje M. Němečková, VI. tr. 3. Slávnostný preslov, prednesený Z. Harfanským, VII. tr. 4. M. Rázus: Smutočný odkaz do Paríža, recituje Fr. Ružička, VII. tr. 5. Štátne hymny, spieva spevokol gymnázia.

Dňa 9. a 10. mája, v „Deň československo-rumunskej vzájomnosti“ malí v každej triede 1. hodinové prednášky profesori dejepisu a profesor Pech.

5. Žiacka knižnica bola doplnená jednak z riadnej dotácie, jednak cennými darmi: 2 knihy v cene 125 Kč darovalo MŠO v Prahe, 3 Slovenská Matica, 3 nakladateľstvo J. Bačkovského v Prahe, 2 Svatováclavský výbor v Prahe a 5 prof. Procházka. V nižších triedach požíčovali knihy jednotliví docenti českoslovenčiny, vo vyšších správca knižnice každej triede zvlášte dva razy do týždňa. Najviac používali knižnice žiaci IV., VI. a VII. triedy, hoci táto ešte vždy nevyhovuje ani všetkým školským potrebám tak nevhodným umiestnením, ako nedostatočným počtom kníh slovenských aj českých. V nižších triedach si žiaci najviac pýtali cestopisy a literatúru dobrodružnú (Robinson, Verne, May), vo vyšších Baara, Sienkiewicza, Kalinčáka a Kukučina okrem diel práve spomínaných pri vyučovaní literatúry.

6. Žiacky vzdelávací krúžok A. Bernoláka proti minulému roku značne činnosť rozšíril a prehĺbil. Počiatkom školského roku bol zvolený výbor z žiakov všetkých vyšších tried za predsedníctva D. Šulca, ktorý 19. XI. odstúpil. Na to bol po oprave a doplnení stanovený výbor nový, ktorý sa za predsedníctva J. Kašického ešte intenzívnejšie ujal práce a založil čítareň a šachový odbor. Čítareň bola stále prístupná v učebni III. triedy a viedli ju pokladník J. Liška a podpredseda Fr. Ružička. Vylor-

žené boli tieto časopisy: Slovenské Pohľady, Prúdy, Nový Svet, Svojeť, Športový týždeň, Literárni Noviny, Pestrý týden, Rozpravy Aventina, Přítomnost, francúzsky týždenník Vu, nemecký týždeň Zeit im Bild, nedeľňajšie čísla novin Prager Presse, Le Matin, L' Echo de Paris. Zakúpené boli tiež dva francúzske slovníky. Náklad na čítareň zabezpečený bol darmi Študentskej odbočky Červeného Kríža 400 Kč, Okresného výboru 200 Kč, Okresného osvetového sboru 105 Kč a výťažkom večierku dňa 10. kvetna, ktorý vyniesol 2249.20 Kč. Tým je zabezpečená čítareň i pre budúci rok, kedy sa použije tohoročných skúseností k ďalšiemu zdokonaleniu podľa želania členstva. Šachový odbor zakúpil niekoľko hier šachových a pilne ich používal. Na jar sriadený hudobný odbor neprejavil pre nezájum hudobníkov väčšej činnosti. Fond Slovenskej Ligy, sriadený r. 1929, ktorý bol doplnený sbierkou pri večierku 23. VI. 1929 na 1334.70 Kč, nebol toho roku použitý, lebo sa neprihlásili členovia s príslušnými prácami. Literárneho súbehu Matice Slovenskej súčasťnilí sa básňami dvaja členovia krúžku.

Vnútorňá činnosť krúžku prejavovala sa vedľa početných schôzi výborových schôdzami členskými, ktorých do konca kvetna bolo šesť. Program bol zostavený tak, aby hlavnou vecou bol výcvik v debatách; účastníkov bolo najviac zo VII. a VI. triedy. Zvláštna schôdza venovaná bola pamiatke Jiráskovej; o majstrovom diele prehovoril ako hosť prof. J. Dulík. Krúžok prispel ďalej k ústavnej oslave 28. X. a 4. V. Navonok vystúpil krúžok v predvečer štátneho sviatku 27. X. a 10. V. programovými večierkami. Z týchto sa najmä posledný tak morálne ako aj finančne výborne zdaril. Veľká účasť obetavého obecnictva i četné dary môžu byť krúžku povzbudením pre ďalšiu intenzívnejšiu činnosť.

Krúžok viedol prof. V. Pech za obetavej pomoci prof. K. Šulca pri verejných podnikoch.

7. Telesná výchova 1929-30. V každej triede sú dve hodiny pravidelného telocviku týždne. Žiačky cvičia v dvoch skupinách; v zime po obede a v lete ráno od 7-8 hodiny. Cvičí a sportuje sa najviac na školskom dvore. Žiaci a žiačky s chuťou sa zaoberajú telocvikom i sportom.

8. Školské hry. Pravidelne sa konajú v stredu a sobotu odpoľudnia od 2-5. Nepravidelne každý deň po vyučovaní. Hry sa odávajú buď na dvore ústavu alebo v Sokolovni. S žiakmi hrajú aj profesori.

9. Čsl. Červ. Kríž. Čsl. Červený Kríž mal na tunajšom kmeňovom ústave aj v šk. r. 1929-30 odbočku svojho „Dorastu“, v ktorej bolo organizovaných 8 tried so 180 členmi. Aj toho roku prejavoval sa väčší záujem vo vyšších triedach ako v nižších. Členovia dostávali v každej triede nižšieho gymnázia raz za mesiac po 2 číslach časopisu „Slniečko“ a v každej triede

vyššieho gymnázia „Zprávy Čsl. Červ. Kříža“, ktoré si požíčali podľa abecedného poriadku. Činnosť Dorastu na ústave bola v mnohom ohľade spoločná so skautským oddielom a s ústavným samovzdelávajúcim krúžkom Ant. Bernoláka. Z príležitosti 80. narodenín pána prezidenta bol člen nášho Dorastu, žiak III. triedy Ladislav Antalík delegovaný ako zástupca novozámockého okresu k holdu pánu prezidentovi, usporiadanému v Prahe v dňoch 28. februára—3. marca, a odovzdal pánu prezidentovi adresu, zväčša žiakmi vyzdobenú a do bieleho ripsu zaviazanú. O priebehu tohoto holdu podal zprávu pri školskej slávnosti dňa 7. marca. Inakšie Dorast na verejnosť nevystúpil. Zo svojho majetku, ktorý bol 742.35 Kč, venoval Dorast 400 Kč Bernolákovmu krúžku na sriadenie žiackej čítarne pri ústave. Zbývajúci obnos 342.35 Kč bol rozdelený trom žiakom na liečenie ich chorôb.

10. Pri ústave bola založená v šk. roku 1925-26 odbočka Masarykovej Leteckej Lígy s názvom: „Ústavná odbočka M. L. L. pri čsl. štát. real. gymnáziu v Nových Zámkoch.“ Členmi sú žiaci, ktorí platia príspevky á 50 hal., resp. á 1.— Kč mesačne. Z príspevkov sa 40% odošle ústrediu do Prahy, zbývajúcich 60% tvorí vlastné imanie odbočky.

Toho roku bolo vybrané na príspevk. 1203.— Kč; tým bolo imanie odbočky, činiace na zač. t. r. 1282.50 Kč rozmnožené o 731.80 Kč, takže vzrástlo na 2014.30 Kč, z toho byly však udelené podpory študijné žiakom vo výši 396.— Kč, ďalej na podporu exkursie VIII. tr. do Prahy vo výške 200.— Kč a štud. Šimonovi z V. tr. lieč. podpora 150.— Kč spolu v tomto šk. roku 746.— Kč, zvyšok pre budúci šk. rok 1268.30 Kč. Odbočku spravuje od jej založenia prof. V. Ruml.

11. Na ústave i toho roku pokračoval v činnosti oddiel Junákov skautov R. C. S. Konal pravidelne schôdzky a vychádzky oddielové so vzdelávacím a zábavným programom v duchu skautskom, venoval sa výcviku nováčkov, cvičeniu vo speve, usporiadal spolu s II. chlapč. a I. dievčenským oddielom 2 úspešné besiedky pre širšiu verejnosť. Na oslavu 80. narodenín p. prez. Masaryka usporiadal spolu s maď. oddielmi slávnostnú schôdzu s vhodnými preslovmi a premietaním obrazov zo života p. prezidenta. Na pozvanie miestneho spolku Čsl. Červ. Kříža účastnilo sa 19. IV. 1930 12 členov v krojoch mierovej slávnosti Čsl. Červ. Kříža. 4. mája účastnili sa členovia oddielu slávnostného odhalenia pomníku M. R. Štefánika v Komárne. V dňoch 14. a 15. júna fungovali členovia oddielu jako poriadatelia pri slávnostiach Čsl. Červeného Kříža.

12. Školské výlety. 26. septembra boli žiaci VIII. triedy za vedenia profesorky Procházkovej za hviezdarni v Starej Dale.

Dňa 9. decembra exkurzia všetkých žiakov VI. a VIII. triedy

do cukrovaru v Šuranoch, za vedenia prof. ing. Filipa, prof. Procházkovej a Procházkou.

Dňa 29. júna bol usporiadaný 4 dňový výlet do Vysokých Tatier, za účasti 62 žiakov vyšších tried ústavu, za vedenia profesorov K. Šulca, V. Pecha, ing. B. Filipa, M. Trapla a M. Rehořovej.

Cesta viedla železnicou čarokrásnym Považím na Štrbu. Ztadiaľ už peši na Štrbské pleso — Popradské pleso — cez Ostervu na Vyšné Hágy — do Smokovca — na Hrebienok — vedľa obrovského vodopádu k piatym spišským jazerám — späť ku Kamžiku a do Tatranskej Lomnice, zkadiaľ nastúpila výprava zpiatočnú cestu domov. Týmto výletom získalo žiactvo nesmierne mnoho. Poznalo nádheru a krásu Vysokých Tatier, horolezectvo a nemenej získalo prírodopisne a zemepisne.

Žiaci, ktorí sa toho tatranského výletu nezúčastnili, boli dňa 31. mája na 1-dňovom výlete v Nitre, na Zobore (profesorka J. Šternberková a prof. Balaš), v Topolčiankach a v Hrušove (profesorka Procházková), vo Vyhniach a B. Štiavnici (prof. Procházková a Skalický), v Bratislave a na Devíne (prof. Kettner).

13. Zdravotný stav žiactva bol v celku uspokojivý. 1. októbra lekárska prehliadka očí, vykonaná mestskou lekárkou Dr. M. Zdenkovou. 10. mája bolo prevedené povinné očkovanie 14. ročných žiakov, mestskými lekármi pou. Dr. M. Zdenkovou a p. Dr. M. Rothom. Dňa 13. júna bola MŠO nariadená prednáška o tuberkuloze pre žiactvo celého ústavu, vykonaná p. mestským hlavným lekárom Dr. M. Rothom.

14. Zkúšky dospelosti. V podzimnom období, dňa 4. októbra, sa konaly za predsedníctva p. zši. Dr. Štefana Hattalu. Prihlásili sa 3 kandidáti, z ktorých Vojtech Dvonč a Felix Lobpreis dospeli väčšinou hlasov. 1 kandidát bol reprobovaný na pol roka.

V únorovom období, dňa 14. februára sa konaly za predsedníctva p. zši. Dr. Štefana Hattalu. Prihlásili sa 3 kandidáti: Vilma Králová, Ladislav Martinkovič a Anton Pápai. Všetci traja boli uznaní za dospelých väčšinou hlasov.

V letnom období dňa 16—18. júna 1930 konaly sa za predsedníctva p. Viliama Lenču, riaditeľa čsl. št. reálneho gymnázia v Prievidzi. Ku zkúške sa prihlásilo 26 žiakov a 1 externistka. Ku zkúške bolo pripustených 19 žiakov a 1 externistka. Z týchto dospeli s vyznamením: 0, všetkými hlasmi 11 a väčšinou hlasov 8. Reprobovaný na pol roka bol 1.

Všetkými hlasmi dospeli: Adler Alexander, Gabula Gabriel, Hudec Antonín, Laufer Jozef, Markovič Karol, Ondrejka Daniel, Pelikán Vojtech, Pernický Pavel, Škrabal Arnošt, Šulc Drahomír, Klausová Vlasta. — Väšinou hlasov dospeli: Belluš Štefan, Belobrad Gejza, Benca Jozef, Kašický Jozef, Krajmer Ján, Krčmárik Ján, Petráni Michal, Richter Ladislav.

Sbierky učebných pomôcok

A) Fond na učebné pomôcky. Schválený zbytok z predošlého šk. roku: 1198.30 Kčs. Príjem na začiatku šk. roku 1929 – 30 bol 18.260 Kčs.

B) Fond na telocvičné hry. Zbytok z minulého šk. roku: 2745.20 Kčs. Príspevky za šk. rok 1929–30 činily 2164.50 Kč.

Tieto fondy na udržiavanie a zveľaďovanie jednotlivých sbierok boli použité fakto:

Sbierok	Na sbierku prípad obnos na zač. šk. roku		Súhjn. výdavkov		Koľko položiek pribudlo?		Stav na konci škol. roku 1929–30				
							Počet inv. čísel	Kusov sväzkov	C e n a		
	Kčs	h	Kčs	h	Č	kus			Kčs	h	
A) Z fondu na uč. pomôcky:											
1. Knihovňa prof. *)	3468	30	3494	70	68	68	2451	4687	48165	10	
2. Knihovňa žiak.	2647	70	2529	90	466	477	3786	3997	25337	70	
3. Sb. fyzikálna	4565	—	4142	—	6	6	385	523	48358	91	
4. „ prírodop.	2191	20	6041	10	134	211	651	1903	20478	50	
5. „ chem.	2101	—	1886	50	7	8	272	472	16410	80	
6. „ dej.-zemep.	1278	20	5014	30	23	102	226	648	26976	90	
7. „ mat.-geom.	1095	60	1145	—	17	20	99	201	8841	50	
8. „ kreslenia	913	—	663	45	22	22	280	877	6582	—	
Spolu:	18260	—	24919	85	743	914	8150	13308	201151	41	
B) Z fondu na telocv. hry:	4909	70	1832	—	14	60	203	631	21527	70	
A) a B) spolu:	23169	70	26751	85	757	974	8353	13939	222679	11	

*) V tom je sbierka pre mod. filológiu so 30. inv. číslami.

Podpory a štipendia.

V správa ústavu sa nachádza zakladačná listina 500 Kč., základiny Slovenskej Ligy na Slovensku, ktorej základný obnos bol z rôznych výťažkov ústavu dosiaľ rozmnožený na 1334.60 Kč. Úroky tejto základiny toho školského roku rozdelené neboli.

Čsl. OOJ v Nových Zámkoch poskytla biblioteke pauperum 500 Kč výpomoci a k vianociam ošatila 11 žiakov ústavu obuvou „Busi“, v cene 841.— Kč.

Federácia strojvodcov poskytla biblioteke pauperum 100 Kč daru.

Miestny odbor Čsl. Červ. Kríža, z príležitosti slávnosti vianočného stromku ošatil celým oblekom dvoch žiakov ústavu.

Verejnoscť okresu novozámockého poskytla bibl. pauperum 4375.40 Kč.

Okresný úrad v Nových Zámkoch podporoval z okresných prostriedkov rozpočtu okresu novozámockého ústavné ustanovizne takto: Biblioteke pauperum daroval 300 Kč, Samovzdelávajúcemu krúžku 200 Kč, Skautskému oddielu 700 Kč.

Inviduálne podpory, v šk. 1929/30, žiakom ústavu udelené;

Bežné číslo	Meno žiaka	Trieda	Udelené.....	Obnos	Poznámka
1	Tóthova Helena	VII.	Krajinským úradom v Bratislave	2250 Kč	
2	Buran Štefan	IV.	"	1500 Kč	
3	Kliský Rudolf	III.	"	1500 Kč	
4	Ostatný František	VII.	"	750 Kč	
5	Černák Vincenc	IV.	"	750 Kč	
6	Federič Florián	III.	"	750 Kč	
7	Sládkovičová Františka	III.	"	750 Kč	
8	Vitek František	III.	"	750 Kč	
9	Kukan Ludvík	II.	"	750 Kč	
10	Slocik Alojz	II.	"	750 Kč	
11	Varga Ladislav	VI.	Pálffyovskou základinou v Prahe	700 Kč	
12	Hrubý Július	V.	"	700 Kč	
13	Vitoulová Zora	Ia,	Gen. finančným rlad. v Bratislave	500 Kč	
14	Reichenthal Eliaš	III.	Rodinou nb. Singera v Nových Zámkoch	250 Kč	
15	Gabula Gabriel	VIII.	Spolkom Juhoslovenských Akademikov v N. Z.	100 Kč	
16	Benca Jozef	VIII.	"	100 Kč	
17	Pernický Pavel	VIII.	"	100 Kč	
18	Kliský Rudolf	III.	Prof. sborom a ústavnými spolkami	400 Kč	

Bibliotheca pauperum po vyradení nepotrebných kníh, po daroch žiackych a zakúpení 45 kníh nových mala k dispozícii žiakom 960 sväzkov, z ktorých mnohé neboly žiadané hlavne v najnižších triedach. Vyššie spomenutými darmi a príspevkami získaný bol finančný základ pre sociálny fond, ktorého činnosť sa v budúcom školskom roku rozšíri.

V mene ústavu dakujeme všetkým podporovateľom a prosíme o ďalšiu dobročinnosť.

Prehľad príjmov a výdavky v školskom roku 1929/30.

Bolo prijaté	Kč	h	Bolo vydané na	Kč	h	Počet žiadateľov	Počet podporovaných	Poznámky
Zvýnosu základ. imania	1288	85	Ošacovanie	---	---	---	---	zbytok z minulého roku
Na členských príspevkoch	---	---	Stravovanie	---	---	---	---	
Na stud. príspevkoch	384	---	Knihovnu pauperum	1409	50	134	134	
Zo studentských a spolkových podnikov	---	---	Učebné pomôcky	---	---	---	---	
Od verejnoprávnych korporácií	300	---	Peňažné podpory	138	75	1	1	
Na daroch	5575	40	Lieky	---	---	---	---	
Z rôznych prameňov	---	---	Administratívu	50	---	---	---	
			Rôzne	---	---	---	---	
Celkom prijaté	7548	25	Celkom vydané	1598	70	---	---	Zbytok na budúci rok : 5949.55 Kč.

*) Po zatvorení 1. VI. darované p. riad. Klausom 200 Kč.

Statistický prehľad.

(Privatisti sú označení malou číslicou v pravo hore.)

	T R I E D A									
	Ia	Ib	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	I-VIII
a) Počet.										
Koncom šk. r. 1928—29	29	29	29	47	51	28 ²	33	28	29	327 ²
Počiatkom šk. r. 1929—30	31	29	46	44	52	33	20	28	26	309
Medzi šk. r. pristúpili	—	1	—	—	—	—	1	1	—	3
Spolu teda prijatých	31	30	46	44	52	33	21	29	26	312
Z tých tunajších postúpilo	22	24	38	32	43	26	16	24	26	251
" " " opakuje	4	4	4	—	7	3	2	3	—	27
" " cudzích postúpilo	—	—	1	3	—	1	1	2	—	8
" " " opakuje	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Medzi šk. rokom vystúpilo	5	2	2	9	2	3	2	—	—	25
Koncom šk. r. 1929—30	26	28	44	35	50	30	19	29	26	287
V tom je žiakov riadnych	18	21	38	29	41	27	15	24	25	238
" " " žiáčiek "	8	7	6	6	9	2	4	3	1	46
" " " privatívov	—	—	—	—	—	1	—	2	—	3
b) Rodisko.										
Nové Zámky	3	1	4	4	6	1	2	4	1	26
Slovensko okrem (N. Z.)	18	16	30	26	36	23	15	17	20	201
Čechy	1	5	4	3	4	2	1	—	3	23
Zem Moravskoslezská	2	2	2	1	1	—	1	3	2	14
Cudzina	2	4	4	1	3	4	—	5	—	23
c) Bydlisko.										
V mieste u rodičov	11	10	10	12	15	5	10	10	9	92
" " " zodpov. dozorcov	2	1	9	2	3	3	1	8	8	37
Préspolní	13	17	25	21	32	21	8	9	9	155
d) Štátna príslušnosť.										
Českoslov. republika	25	28	44	35	50	30	19	29	26	286
Cudzina	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
e) Reč materinská.										
Československá	20	24	40	30	46	28	16	26	23	253
Maďarská	5	4	2	2	4	2	3	3	3	28
Nemecká	1	—	2	3	—	—	—	—	—	6
f) Náboženstvo.										
Katolíci lat. obradu	21	24	31	26	46	27	13	24	22	234
" gréc. "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Evanj. aug. vyznania	—	—	1	1	—	1	—	—	—	3
" reform. "	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
" česko-brat. cirkev	—	—	1	—	—	1	—	—	—	2
Izraeliti	3	—	8	6	3	—	5	3	2	30
Bez vyznania	1	1	1	—	—	—	1	—	—	5
Českoslov. náb.	1	2	2	2	1	1	—	2	1	12
Pravosl.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1

	T R I E D A										
	Ia	Ib	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	I-VIII	
g) Rok narodenia.											
Narodených r. 1906	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
1907	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
1908	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3
1909	—	—	—	—	—	—	—	—	2	6	8
1910	—	—	—	—	—	1	3	—	1	6	11
1911	—	—	—	—	—	—	—	6	8	5	19
1912	—	—	—	—	—	3	5	4	8	4	24
1913	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39
1914	—	—	—	—	—	2	2	10	11	5	29
1915	—	—	—	—	—	3	3	12	7	4	42
1916	—	—	—	—	—	2	2	8	7	19	35
1917	—	—	—	—	—	4	1	9	16	5	28
1918	—	—	—	—	—	3	4	14	7	—	30
1919	—	—	—	—	—	11	11	8	—	—	16
1920	—	—	—	—	—	6	10	—	—	—	—
h) Nepovinné predmety.											
Spev	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	84
i) Platy žiakov.											
Od školného oslob. v I. polr.	13	19	34	40	43	28	13	20	23	233	
v II. polr.	17	22	28	26	37	16	12	18	12	188	
100 Kč škol. plat. v I. polr.	—	—	1	1	1	—	1	1	2	8	
v II. polr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	
200 Kč škol. plat. v I. polr.	15	10	11	3	8	4	5	6 ²	1	63 ²	
v II. polr.	9	6	15	8	13	13 ¹	6	9 ²	12	91 ²	
Školné v celku Kč. v I. polr.	3000	2000	2300	700	1700	900	1100	1600	400	13700	
v II. polr.	1800	1200	3100	1700	2700	2800	1300	2200	2600	19400	
Prijímacie taxy Kč	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Príspevky na uč. pom. Kč	540	520	60	60	20	140	80	40	20	1480	
" " hry	610	590	920	880	1040	680	420	570	510	6220	
Taxy na duplikáty	91 ⁵⁰	85 ⁵⁰	138	132	156	99	60	82 ⁵⁰	76 ⁵⁰	921	
k) Klasifikácia.											
A) Dodatočne ku šk. r. 1928—29;											
Pri opr. zkuške obstáli	—	4	1	5	7	6	0 ¹	5	7	3	38 ¹
" " " neobstáli	—	3	2	2	—	1	2	1	3	—	14
K opr. zkuške nedostavil sa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Výsledok šk. r. 1928—29.											
Výborne spôsobili	—	5	7	9—5	9	6	6	4	3	2	56
Spôsobili	—	17	12	12—20	37	32	16 ²	24	22	27	219 ²
Nespôsobili	—	6	10	3—4	1	13	6	5	3	—	51
Neklasifikovani	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
B.) Koncom šk. r. 1929—30.											
Výborne spôsobili	—	7	4	5	12	6	1	3	3	3	44
Spôsobili	—	13	19	28	17	32	21	12	20	16	178
Nespôsobili	—	3	3	5	3	6	3	2	1 ¹	4	30 ¹
Opravné zkušky	—	3	2	6	3	6	3	2	3	3	31
Dodatočné zkušky	—	—	—	—	—	—	1	—	0 ¹	—	1 ¹
Neklasifikovani	—	—	—	—	—	—	1	—	0 ¹	—	1 ¹

	T R I E D A									
	Ia	Ib	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	I-VIII
Zamestnania rodičov žiactva.										
Obchodníkov a živnostníkov —	5	5	8	6	10	4	5	7	3	53
Roľníkov — — — — —	7	5	10	9	15	9	2	4	7	68
Úradníkov, učít., lekárov —	14	15	16	8	9	8	4	6	12	92
Vojakov — — — — —	—	1	—	2	—	—	1	1	—	5
Sriadencov a robotníkov — —	—	1	10	10	14	8	6	10	4	63
Súkromníkov — — — — —	—	1	—	—	2	1	1	1	—	6

Soznam žiakov.

Žiaci hviezdíčkou označení sú výborne spôsobilí. Za menom je uvedené rodisko a v zátvorke () trvalé bydlisko rodičov, kým je rozdielne od rodiska. Celkom v zátvorke [] sú mená tých žiakov, ktorí pred koncom šk. roku z ústavu vystúpili :

I. a. trieda.

1. Magdalena Adlerová, Vráble (Nové Zámky). 2. *Ivan Bánó, Bánovce nad Bebravou (Nové Zámky). [3. Jaromír Bařina, Dolany (Slov. Meder)]. 4. Karol Bellobrád, Veľká Máňa. 5. Štefan Bolczek, Hlohovec. 6. Karol Burda, Selice (Ondrohov). 7. Irena Burkovská, Baňská Bystrica. 8. Ján Cintula, Nové Zámky. 9. Maria Daňková, Viedeň (Nové Zámky). 10. *Cecilia Homolová, Kostolný Sek. [11. Elena Janičková, Nána]. 12. *Bedrich Kadula, Přerov (Nové Zámky). 13. *František Konrád, Sekule (Trnovec n. Váhom). 14. Ladislav Kováč, Trenčín (Komárno). 15. *Ján Kosiba, Fedýmeš n. Žitavou. [16. Jozef Kraloviansky, Budapešť (Veľké Šurany)]. 17. Evžen Kropík, Horná Blatná, (Fedýmeš n. Žitavou). 18. *Juraj Lipták Lót. 19. Michal Mizera, Šintava (Parkan). 20. Alexander Morvay, Kostolný Sek (Malá Máňa). 21. Ladislav Nagy, Veľké Šurany. [22. František Ozorák, Kerestur (Nové Zámky)]. 23. Imrich Poláček, Malý Várad. [24. Klára Sokhegyiová, Veľké Šurany]. 25. Edita Steinerová, Nové Zámky. 26. Alexander Stern, Budapešť (Nové Zámky). 27. Maria Straková, Nedakonice (Nové Zámky). 28. Marta Vašková, Nové Zámky (Nasvad). 29. Zora Vitoulová, Považská Bystrica (Nové Zámky). 30. Štefan Vnučko, Veča n. Váhom (St. Degeš). 31. *Kliment Zajíček, Malý Várad.

I. b. trieda.

1. Mára Bednaríková, Bánovská Kesa. 2. Červeň Ján, Abramová, (Hetín). 3. Erna Druzgalová, Budapešť (Nové Zámky). 4. Jaroslav Hájek, Olomouc (Nové Zámky). 5. Antonín Hlavačka, Cabaj (Starý Degeš). [6. Ján Hrebíček, Kšinná]. 7. Karol Jančár,

35. Václav Shorný, Praha (N. Zámky). 36. Zlatoňka Schwarzová, Vacov (Slov. Meder.) 37. Karol Sládeček, Veľká Máňa (Ďorok). 38. Ludevít Sládeček, Ďorok. 39. Anna Stribulová, Hronská N. Ves (N. Zámky). 40. Karol Sucháň, Slov. Meder. 41. *Ludevít Szabó, Nová Ďala. 42. Štefan Szigetí, N. Zámky. 43. František Šafárik, N. Zámky. 44. Imrich Šrámek, Slov. Meder. 45. Štefan Tamaškovič, Nové Zámky (Šurany). 46. Viliam Točík, Krásno (N. Zámky). 47. Jozefa Úradníková, Močenok (Šurany). 48. Maria Valentová, Strakonice (Nové Zámky). 49. Štefan Valkár, Močenok (Veľké Šurany). 50. Emil Vidra, Veľké Šurany. 51. *Tibor Zemplényi, Nemecká Lupča, (Parkáň). 52. Karol Zimmermann, Veľké Šurany.

V. trieda.

1. *Arnošt Baráth, Mytná Nová Ves (Dolné Lovčice). 2. Štefan Barta, Komjatice. 3. Karol Drška, Veľké Šurany. 4. Karol Federič, Malý Várad. 5. Štefan Garay, Komjatice. 6. [Ján Gerža, Dolné Srnie (Ondrochov).] 7. Jozef Hirsch, N. Zámky. 8. Julius Hrubý, Slov. Meder. 9. František Hučík, Malý Várad. 10. Imrich Jančár, Slov. Meder. [11. Jozef Klučka, Soblahov (Slov. Meder)]. 12. Alexander Koreňci, Vráble. 13. Božena Kroutilová, Trebinje v SHS. (Perbete). 14. Alexander Majda, Slov. Meder. 15. Rudolf Martiš, Komjatice. 16. Ivan Matzenauer, Krušovec (Bajč). 17. Imrich Ollé, Galanta (Stará Ďala). 18. Emil Orišek, Tuchyně (Stará Ďala). 19. Maria Ostrožlíková, Fedýmeš n. Ž. 20. Jaroslav Prosek, Konjice v SHS. (N. Zámky). 21. Ján Putera, Šala. 22. Julius Sádovský, Černík. 23. Jozef Schmiedtmayer, Kolpachy (Bajč). 24. Jozef Szigetí, N. Zámky. 25. Jozef Šebek, Radouš v Čechách (Hetín). 26. Ján Šimon, Vaszar (Semerovo). 27. Jozef Štefánik, Fedýmeš n. Ž. 28. Viliam Tvrdoň, Malý Várad. 29. Rudolf Vašíček, Opatov v Čechách (N. Zámky). [30. Katerina Vrančíková, Moštor v SHS. (Šurany)]. 31. Peter Žilčay, Bánovská Kesa. [32. František Žitva, Tunešice (Kertl).] 33. Alexander Lukáč, Černík (N. Zámky) priv.

VI. trieda.

1. Julius Bartíšek, Slov. Meder. 2. *Marta Bosáková, Brno (N. Zámky). 3. Emanuel Eckstein, Nitra. 4. Eugen Falk, Lipt. Sv. Mikuláš (N. Zámky). 5. Ján Gajdoš, Malá Beša (Húl). [6. Anna Geržová, Dolné Srnie]. 7. *Rudolf Hečko, N. Zámky. 8. Magda Lauferová, Trenč. Teplá (N. Zámky). [9. Štefan Močkor, Slov. Meder.]. 10. Milada Němečková, Hronov n. Met. (N. Zámky). 11. Ján Páyer, Kamenné Ďarmoty (Nána). 12. Celestín Radványi, Levice (N. Zámky). 13. Ján Rybár, Černík. 14. Karol Šimunek, Bánovská Kesa. 15. Koloman Štern, Neded (N. Zámky). 16. Andrej Tenczer, N. Zámky. 17. Michal Urban, Šurany. 18. *Ladislav Varga, Stará Ďala. 19. Gejza Viršík, Malacky (N. Zámky). 20. Anna Vráblová, Čičmany (N. Zámky). 21. Aladár Makovický, Pítelová (Komárno).

VII. trieda.

1. Viliam Barus, Slov. Meder. 2. *Jarmila Bazalová, Leopoldsdorf v Rak. (N. Zámky). 3. Ervin Bäck, Myjava. 4. František Bošánsky, Nitra. 5. Jozef Cabala, Veľké Bielice (Mlýnsky Sek). 6. Otto Dubovský, Slov. Meder (N. Zámky). 7. Ján Duda, Húl. 8. Zoltán Hartanský, Bučany. 9. *Štefan Hlavatý, Komjatice. 10. Vladimír Jančík, Uherský Brod (Trnovec n. Váhom). 11. Julius Kálmán, Bratislava (N. Zámky). 12. Ladislav Kusák, Viedeň (N. Zámky). 13. Jaroslav Liška, Prostějov (Komárno). 14. Maria Mičková, Satorhely v Maď. 15. *Leopold Novák, Vystrčenovice (Jechovec). 16. František Ostatný, Nové Zámky. 17. Jozef Popeliš, Bánovce n. Beb. 18. Tibor Rédei, Šarišský Potok v Maď. (N. Zámky). 19. Vojtech Reus, N. Zámky. 20. František Ružička, N. Zámky. 21. Julius Sitár, Dolný Sitár. 22. Zigmund Šušlik, Kalisz v Polsku (N. Zámky). 23. Helena Tothová, Ďorok. 24. Ladislav Vainhara, Pečeňany. 25. Štefan Vašek, Izdeg (Hetín). 26. Eugen Zelinka, Hornie Krškany. 27. Alexander Márkuš, Šurany (N. Zámky). Privatisti: 28. Karol Petrák, Húl (Dolný Jatov), 29. Pavel Tenczer, N. Zámky.

VIII. trieda.

1. Alexander Adler, Malá Máňa (N. Zámky). 2. Vincenc Balog, Nová Ves pri Žitve (N. Zámky). 3. Štefan Bellus, Libava (Veľ. Kýr). 4. Gejza Belobrad, Beluša (Veľ. Máňa). 5. Jozef Benca, Mást (Stupava). 6. Hilda Dubovská, Buchlovice (N. Zámky). 7. Julius Fegyveres, N. Zámky. 8. Gabriel Gabula, Nitra. 9. Karol Hubina, Šurany. 10. Antonín Hudec, Horný Kamenec (Komárno). 11. Jaroslav Jelínek, Kolín (N. Zámky). 12. Jozef Kašický, Veľ. Ostratice. 13. Ján Krajmer, Húl. 14. Ján Krčmárik, Nitra. 15. *Jozef Laufer, Trenčín (N. Zámky). 16. Karol Markovič, Svätý Michal (Šurany). 17. Pavel Milovník, Drahovce. 18. Daniel Ondrejka, Klačany. 19. Vojtech Pelikán, Kovarce (St. Ďala). 20. *Pavel Pernický, Čornok. 21. Michal Petrání, Malý Várad (Šurany). 22. Ladislav Richter, Chrudim (N. Zámky). 23. Ján Strelka, Trajkovce (Senec). 24. *Arnošt Škrabal, Prívov (N. Zámky). 25. Štefan Štefánik, Fedýmeš n. Žitavou. 26. Drahomír Šulc, Vršovice (N. Zámky).

Návestie na školský rok 1930-31.

1. Prijímacie zkušky a zápis žiakov do I. triedy – dľa výnosu MŠO zo dňa 10. IV. 1930 číslo 171280/29-II. – konajú sa 28. a 30. júna. V uvedené dni sa dostaví žiak o 8. hodine v sprievode rodičov lebo ich zástupcov do riaditeľne ústavu a predloží *osvedčenie o štátnom občianstve, výročné vysvedčenie a prvý (rodný) list*. Tu sa oznámi, či bude konať zkušku informačnú lebo zkušku odbornú.

Taký žiak, ktorého doklady ľudovej školy neobdrží ústav z viny rodičov, môže byť prijatý len na zvláštnu žiadosť, predloženú riaditeľstvu najpozdejšie do 5. júla 1930,

Tito žiaci a tiež žiaci, ktorých doklady z niektorých iných príčin nedošly na čas na strednú školu, odkážu sa k dodatočnému výnimočnému zápisu po prázdninách.

2. Zápis a prijímacie zkušky do vyšších tried konajú sa v tie isté dni.

Žiaci vyšších tried, ktorí zo závažných dôvodov nemôžu vykonať prijímaciu zkušku pred prázdninami, podajú si najpozdejšie do 10. júla u riaditeľstva žiadosť o pripustenie ku zkuške po prázdninách.

3. Každý žiak z iného ústavu na náš ústav prestúpajúci, musí do 10. júla predložiť riaditeľstvu žiadosť za prijatie.

Žiaci, prestúpajúci z ústavu, ktorého učebná osnova od osnovy nášho ústavu je odchýlna, povinní sú podrobiť sa rozdielnej zkuške po prázdninách. Odklad týchto zkušok sa vôbec nepovoľuje. *Cudzí žiaci musia mať na vysvedčení klauzulu na odchod.*

4. Opravné, dodatočné, rozdielne a odročené prijímacie zkušky budú sa konať 1. a 2. septembra od 8 hod.

5. Zápisné činí pre nových žiakov 45.50 Kč, pre domácich žiakov 25.50 Kč.

Školský rok 1930/31 zaháji sa 3. septembra o 8 hod.

Riaditeľstvo.

Soznam učebnic na škol. rok 1930-31

Trieda I.

Bezák: Biblické dejiny. Starý zákon.

Ľudevít Šenšel: Čítanka pre I. tr. str. škôl slov.

Faměra: Slovenská mluvnica a cvičebnica pre I. a II. tr. slovenských stredných škôl.

Heřmanský: Cvičebná kniha reči latinskej, diel I., vyd. III.

Nikolau: Učebnica zemepisu na základe vlastivednom pre I. triedu škôl stredných.

Brunclík—Machát: Zeměpisný atlas pro školy střední, ústavy učitel. a školy obchod. IV. vyd.

Červenka—Bučan: Aritmetika pre I. tr. stred. škôl, II. vyd.

Valouch—Murgáš: Meroveda pre nižšie triedy škôl stred., II. vyd.

Polívka—Klíma: Živočichopis pre nižšie triedy stred. škôl, II. vyd.

Polívka—Klíma: Rastlinopis pre nižšie triedy stred. škôl, III. vyd.

Bláha: Cvičebnica jazyka nemeckého pre I. tr. stred. škôl.

Trieda II.

Bezák: Biblické dejiny. Nový zákon.

Pražák: Čítanka pre II. triedu slov. stred. škôl, II. vyd.

Faměra: Slovenská mluvnica a cvičebnica ako v I. triede.

Heřmanský: Cvičebná kniha reči latinskej, II. diel, II. vyd.

Heřmanský: Latinská mluvnica pre slov. stred. školy. II. vyd.

Hlavinka: Stručné dejiny národa československého pre nižšie triedy slov. stred. škôl, III. vyd.

Nikolau—Ondruš: Učebnica zemepisu pre II. tr. stred. škôl.

Brunclík—Machát: Zeměpisný atlas ako pre I. triedu.

Červenka—Bučan: Aritmetika dre II. tr. stred. škôl, II. vyd.

Valouch—Murgáš: Meroveda ako pre I. triedu.

Polívka—Klíma : Živočíchopis ako pre I. triedu.
Polívka—Klíma : Rastlonopis ako pre I. triedu.
Bláha : Cvičebnica jazyká nemeckého pre II. triedu stred. škôl.

Trieda III.

Šalát : Dejepis biblický Nového Zákona.
Pražák : Čítanka pre III. tr. slov. stred. škôl.
Faměra : Slovenská mluvnica a cvičebnica pre III. a IV. triedu.
Heřmanský : Latinská čítanka pre III. a IV. tr. slov. stred. škôl I. Text. II. vyd.
Heřmanský : Slovník k latinskej čítanke.
Kudrnovský—Wallo : Cvičebnica jazyka latinského pre III. a IV. tr. reál. gymnázií.
Pešek : Z domova do cudziny II. Obrazy z dejín starovekých a stredovekých.
Nikolau—Ondruš : Učebnica zemepisu pre III. triedu stred. škôl.
Červenka—Bučan : Aritmetika pre III tr. stred. škôl.
Valouch—Murgaš : Meroveda pre nižšie triedy škôl stred.
Petíra—Krměšký : Fyzika pre nižšie školy stred.
Bláha : Cvičebnica jaz. nemeckého pre III. triedu stredných škôl.
Brunclík—Machát : Zemepisný atlas ako pre I. tr.

Trieda IV.

Filkorn : Rímsko-katolícke obradoslovie pre stredné a mieštianske školy.
Pražák : Čítanka pre IV. triedu slov. stred. škôl.
Faměra : Slovenská mluvnica a cvičebnica pre III. a IV. triedu.
Bujnák—Menšík : Slovenská poetika, II. vyd.
Heřmanský : Latinská čítanka ako pre III. triedu.
Heřmanský : Slovník k latinskej čítanke ako pre III. triedu.
Kudrnovský—Wallo : Cvičebnica jazyka latinského ako pre III. tr.
Hermanský : Latinská mluvnica ako pre II. triedu.
Pešek : Z domova a cudziny III. Obrazy z dejín stredovekých a novovekých.
Nikolau—Ondruš : Učebnica zemepisu pre IV. tr. stred. škôl.
Brunclík—Machát : Zemepisný atlas ako pre I. triedu.
Bydžovský—Ondruš : Aritmetika pre IV. až VII. triedu stred. škôl. Diel I.
Vojtěch—Bučan : Geometria pre IV. až VII. tr. škôl stred.

Bydžovský—Vojtěch—Murgaš : Sbíerka úloh z matematiky pre vyššie triedy škôl stred.

Kout—Filip : Chemia a mineralógia pre IV. triedu.

Petíra—Krměšký : Fyzika pre nižšie tr. šk. stred. ako pre III. tr.

Bláha : Cvičebnica jaz. nemeckého pre IV. tr. stredných škôl.

Trieda V.

Kašpar—Tiso : Učebnica katol. náboženstva. Časť obecná.

Heřmanský : Čítanka pre V. tr. slov. gymnázií. II. vydanie.

Bujnák—Menšík : Slovenská poetika ako pre IV. tr.

Ertl : Rukoväť dejín českoslov. liter. I. Díl. Doba stará a stredná. Poslovenčil. G. M. Dikant.

Brant—Heřmanský : P: Ovidius Naso. Výbor z jeho básní. I. Text.

Groh : Titus Livius. Výbor z jeho dejín. I. Text.

Hrubý—Hrdina—Lukáš : Cvičebná kniha jazyka latinského. 4. vydanie.

Heřmanský : Latinská mluvnica ako pre II. tr.

Tvrđý : Slovník latinsko-slovenský.

G. Martin—Šedivý—Šramová : Učebnica reči franc. pre V. tr.

Bídlo—Hýbl—Šušta : Všeobecný dějepis pro vyšší třídy škol. střed. Díl I. Dějiny staréhe věku. 2. vyd.

Nikolau—Ondruš : Učebnica zemepisu pre vyššie str. škôl.

Brunclík—Machát : Zemepisný atlas ako pre I. tr.

Bydžovský—Ondruš : Aritmetika ako pre IV. tr.

Vojtěch—Bučan : Geometria ako pre IV. tr.

Bydžovský—Vojtěch—Murgaš : Sbíerka úloh ako pre IV. tr.

Smolař—Chrapa : Botanika pre vyššie triedy stred. škôl.

Mašek—Němeček—Houdek : Chemia pre gymnázia a reál. gymn. II. Anorganická chemia pre V. tr.

Ježek—Kašik—Horňák : Deutsches Lesebuch und Übungsbuch für die V. u. VI. Klasse der čechoslowakischen Mittelschulen.

Trieda VI.

Pokoj—Žiška : Učebnica náb. katolíckého. Vierouka.

Vlček : Čítanka pre VI. tr. slov. stred. škôl. ako v V. tr.

Vlček : Čítanka pre VII. tr. slov. stred. škôl.

Menšík : Literárna rukoväť k čítanke pre VI. tr. slov. str. škôl.

Bujnák—Menšík : Slovenská poetika ako pre IV. tr.

Ludvíkovský : Výbor z rečí Ciceronových.
Neudert : Výbor z básní P. Vergília Marona, III. vyd.
Málek : Sallustius, Bellum Jugurthinum.
Hrubý—Hrdina : Cvičebná kniha jazyka latinského ako pre V. tr.
Heřmanský : Latinská mluvnica ako pre II. tr.
Tvrđý : Slovník latinsko-slovenský ako pre V. tr.
Pover—Vojtíšek : Cvičebnica jazyk francúzskeho III. diel.
Pover—Vojtíšek—Šedivý : Lectures choisies à l'usage de l'enseignement secondaire slovaque.
Šedivý : Mluvnica jazyka francúzskeho pre stredné školy.
Šedivý : Dodatok ku mluvnici.
Bidlo—Hýbl—Šusta : Všeobecný dejepis pro vyšší tř. škol. střed. II. díl. Dějiny střed. a nov. věku do r. 1648. 2. vyd.
Nikolau—Ondruš : Učebnica zemepisu, ako pre pre V. tr.
Brunclík—Machát : Zeměpisný atlas ako pre I. tr.
Bydžovský : Aritmetika pro IV.—VII. tř. škol středních. Díl II. 3. vydání.
Vojtěch : Geometrie pre VI. tř. střed. škol. IV. vyd.
Bydžovský—Vojtěch—Murgaš : Sbíerka úloh z matematiky ako pre IV. tr.
Valouch—Murgaš : Logaritmické tabulky, 5. vyd.
Woldřich—Bayer—Janda—Klačko : Zoologia pre vyš. tr. střed. škól.
Mašek—Němeček—Spálovský : Chemia pre gym., rg. a reál. ky, diel III. Organická chemia pre VI. tr.
Pithardt—Seifert—Ondruš : Základy deskriptivnej geometrie pre reál. a reform. rg.
Ježek—Kašik—Hornýák : Deutsches Lese- und Übungsbuch ako pre reál. a reform. rg.

Trieda VII.

Petráš : Cirkevné Dejiny.
Viček : Čítanka VII. tr. slov. střed. škól, ako pre VI. tr.
Menšík : Čítanka pre VIII. tr.
Menšík : Literárna rukovät k čítanke pre VII. tr., ako v tr. VI.
Menšík : Lit. rukovät pre najvyššie triedy,
Bujnák—Menšík : Slovenská poetika, ako pre IV. tr.,
Ludvíkovský : Výber z rečí Ciceronových.
Ludvíkovský : Výber z Ciceronových spisov rhetorických a filozofických.
Sedláček : Výbor z listů Plinia Mladšieho. 2. vyd.

Neudert : Výber z básní P. Vergília Marona, ako pre VI. tr.
Hrubý—Hrdina : Cvičebná kniha jazyka latinského ako pre V. tr.
Tvrđý : Slovník latinsko-slovenský ako pre V. tr.
Heřmanský : Lat. mluvnica ako pre II.
Pover—Vojtíšek—Šedivý : Lectures choisies, ako pre VI. tr.
Šedivý : Mluvnica jazyka francúzskeho, ako pre VI. tr.
Šedivý : Dodatok ku mluvnici.
Bidlo—Hýbl—Šusta : Všeobecný dejepis pro vyšší třídy škol. stř. Díl III., děj. nového věku od r. 1648, 2. vyd.
Nikolau—Ondruš : Učebnica zemepisu, ako pre V. tr.
Brunclík—Machát : Zeměpisný atlas, ako pre 1. tr.
Bydžovský : Aritmetika, díl II., ako pre VI. tr.
Vojtěch : Geometrie pro VII. tř. škol. střed., 4. vydanie.
Bydžovský—Vojtěch—Murgaš : Sbíerka úloh, ako pre IV. tr.
Valouch—Murgaš : Logaritmické tabulky, ako pre VI. tr.
Prchlik—Houdek : Mineralogia pre VII. tr. g, rg, rrg.
Weigner—Chrappa : Teloveda.
Mašek—Jeništa—Nachtikal—Krmešský : Fyzika pre vyššie triedy škól střed.
Pithardt—Seifert—Ondruš : Základy deskriptivnej geometrie pre rg. a rrg, ako pre VI. tr.
Fahoun—Dratvová : Filozofická propedeutika pre gymnázia a reálna gymnázia, díl I. Psychologie.
Ježek—Kašik : Deutsches Lesebuch für die obersten Klassen der Gymn. u. Rg. 3. vyd.

Trieda VIII.

Petráš : Mravouka.
Menšík : Čítanka pre VIII. tr. slov. střed. škól.
Menšík : Literárna rukovät k čítanke pre najvyššie triedy střed. škól. slov.
Bujnák—Menšík : Slovenská poetika, ako pre IV tr.
Hanačík—Kaska : Výbor zo spisov Tacitových.
Hoffmeister : Vybrané básné Q. Horatia Flacca. Díl 1. Text.
Jiráni : Výbor z rímskej lyriky.
Tvrđý : Slovník latinsko-slovenský, ako pre V. tr.
Hrubý—Hrdina : Cvičebná kniha jaz. latinského pro vyšší třídy gym., ako pre V. tr.
Heřmanský : Latinská mluvnica ako pre II. tr.
Pover—Vojtíšek—Šedivý : Lectures choisies, ako pre VI. tr.
Šedivý : Mluvnica jazyka francúzskeho, ako pre VI. tr.
Šedivý : Dodatok k mluvnici.

- Pekař** : Dějiny československé pro nejvyšší tř. škol střed.
Nikolau—Baxa—Stocký—Ondruš : Československá vlastivěda
 pre najvyššie tr. str. škol a III. roč. učitel. ústavov.
Brunclík—Machát : Zeměpisný atlas, ako pre I. tr.
Bydžovský : Aritmetika, díl II. ako pre VI. tr.
Vojtěch : Geometrie pro VII. tr., ako v VII. triede.
Bydžovský—Vojěch—Murgaš : Sbíerka úloh, ako pre IV.
Valouch—Murgaš : Logaritmické tabulky, ako pre VI. tr.
Prchlík—Houdek : Geológia pre VIII. tr.
Mašek—Jeništa—Nachtikal—Štěpánek : Fysika pro vyšší tř.
 střed. škol. Díl II. 5. vydanie,
Pithardt—Seifert—Ondruš : Základy deskriptiv. geometrie, ako
 pre VI. triedu.
Dratvová : Filosofická propedeutika pro g. a rg. Díl II. Logika.
Ježek—Kašík : Deutsches Lesebuch für die obersten Klassen
 der G. u. Rg. ako pre VII. tr.

Knihy pomocné.

- Tvrđý** : Slovník slovensko-latinský. Pre V—VIII. triedu.
Erhart : Rímské starožitnosti. Pre V—VIII. triedu.
Šedivý : Učebnica francúzskeho shovoru. Pre VII—VIII. triedu.
Buben—Pover—Stehlík : Slovník francouzsko-český a česko-
 francouzský. IV. vyd. Pre VII—VIII. triedu.
Balcar—Kameníček—Horák : Historicko-zeměpisný atlas školní.
Beringer—Šaunová—Zpěvák : Dodatek k čítankám. Díl I. a
 II.
Ježek : Slovník s mluvnici k německým učebnicím pro vyšší a
 nejvyšší třídy škol. střed.

Čsl. st. reálne gymnázium v Horých Zámkoch.

MAĎARSKÉ POBOČKY

Kelessy Gabriella 1901. a. linometszete.

*A Čsl. áll. reálgyrnázium magyar párhuzamos
 osztályainak*

ÉRTESÍTŐJE

az 1929—30. iskolai évről.

Dr. Hosszay Ödön:

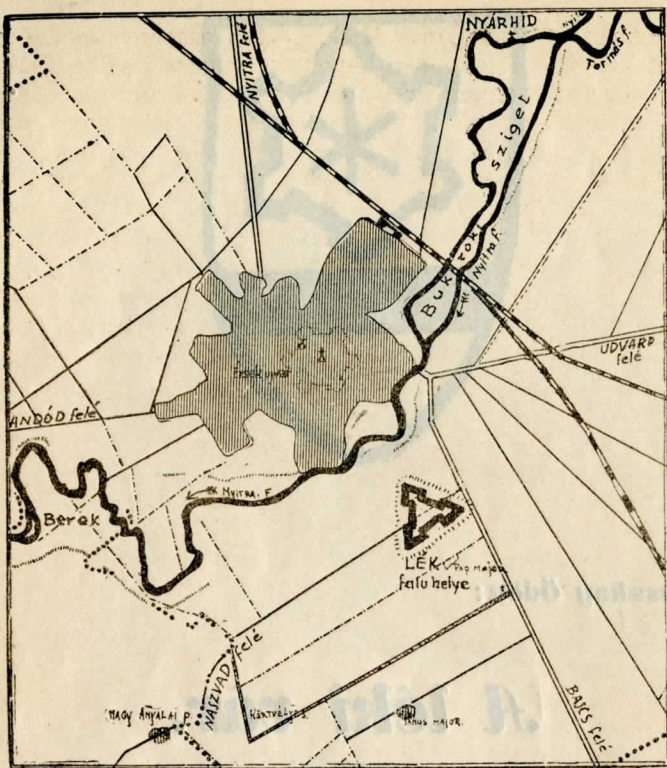
A léki vár.

Érsekújvárat, mely hosszú ideig katonai erődítmény volt, kétszer alapították. Az első vár 1545-ben épült a Nyitra folyónak bal partján, az esztergomi érseknek léki birtokán. Csak egy emberöltő múlva épült fel stratégiai okokból a második vár a mostani belváros helyén, ugyancsak az esztergomi érseknek birtokán, valószínűleg a győrogi határban. Az első vár, a léki vár ott terült el, ahol régen Lék falunak nádfedeles házai húzódtak meg a terjedelmes egyházi nemesi kúriák között (Oláh Miklós idejében 11 praediális kúria volt), a mai komáromi országút mentén, a János-major irányában.*)

*) Érsekújvárnak nincsen összefoglalható története. Fábíán János, Érsekújvár tudós plébánosa írta meg még ma is alapvető munkájában: „Az esztergomi érsekség új vára” című művében Érsekújvár legrégebbi történetét. Érsekújvár alapítási évének tisztázása Matunák Mihálynak érdeme, aki a XVI. századnak, jelesül a végvárok történetének ma Szlovenszkóban egyik legkiválóbb ismerője. Érsekújvár vidékének birtokviszonyait a XI.—XIII. században dr. Haiczl Kálmán állította össze. (Kézirat.) Az esztergomi érsekség hadviselő népének a praediális nemeseinek jogi viszonyait dr. Ozorai József dolgozta fel nélkülözhetetlen mun-

1930. év, június hó.

Nyomta Schulcz nyomda Horé Lámky, Törökszalasztó utca 13.

Lék falunak a nevével legelőször, a pozsonyi káptalannak 1315. jan. 25-iki oklevelében találkozunk, amikor is Mihály ispán felesége Leéki Anna szolgáját Balázst szüleinek és a saját magának lelki üdvéért szabadnak nyilvánítja.** Ekkor Lék falu Pető-

kájában, az „Egyházi vagy praediális nemesek (1887)” című művében. Helyes jogi és történeti felfogását az újabb történeti kutatások is igazolják.

A történelmi források közül Istvánfy Historiarum libri XXXIV. több helyen emlékezik meg az esztergomi érseknek új váráról, továbbá Verancsics esztergomi érseknek levelezésében találunk igen értékes anyagot az első új várnak. a léki várnak életére vonatkozólag. (Mon. Hung. Hist. Ser. XXV. és XXVI. kötetében.)

Azt hiszem sok becses anyag van eltemetve a bécsi Staatsarchiv, Reichsfinanzarchiv, Kriegsarchiv aktáiban, továbbá a budapesti Orsz. Levéltárnak a régi kamarai levéltári anyagában, a Benignae Resolutiones-ben. A Benignae Resolutiones-nek néhány adatát Pleidell Ambrus levéltáros úr volt szíves velem közölni.

** Mon. Eccl. Strig. II. 702.

nek, Pázmán úr unokájának, Léki Anna asszony unokaöccsének birtokát képezte. Ő azonban hűtlenség bűnébe esett, Csák Máté pártján pusztította a király birtokait, amiért Károly király megfosztotta birtokaitól és Léket 1317-ben Tamás esztergomi érseknek adományozta.**) Azonban ez az adomány csak az érsek személyének és nem az érsekségnek szólt. Az érsekségnek a birtokába csak 1335-ben került, amikor is Károly király megengedte, hogy Tamás esztergomi érsek Lék falut új urától, Péter ispántól csere útján az érsekség számára megszerezze.

A léki várnak alapítója Várday Pál esztergomi érsek volt. A királyválasztás zavarában először Szapolyai Jánost támogatta, neki köszönhette Esztergom érseki székét, 1530-ban azonban végleg Ferdinándhoz pártol és hűségesen szolgálja urát, úgyhogy 1543-ban Ferdinánd őt teszi meg Thurzó Elek halála után Magyarország helytartójává. Hűségét azzal bizonyította be, hogy a léki vár építésével és fenntartásával beleilleszkedett abba a várvonalba, amely Komáromtól kiindulva Surányon, Komjáthon, Léván, Korponán, Bujákon, Hollókön, Drégelyen, Ságbon, Csábrágon, Kékkön, Divényen át húzódott és védelmezte a Nyugatot a török támadásai ellen. A léki vár azt a fontos országot védte, amely Budán, Piliscsabán, Esztergomon keresztül Udvardról Nyárhidra és innét Tardoskeden, Nagyszombaton, Sasváron, Holicson át Hódónba vezetett.

Ezen útvonalnak kiépítése részben a János cseh király és Károly Róbert magyar király között 1335-ben a visegrádi kongresszuson kötött szerződésnek, részben pedig Telegdi Csanád esztergomi érsek és a cseh stb. kereskedők között 1337-ik évben létrejött egyezségnek volt az eredménye. Az esztergomi érseknek Nyárhidon és Udvardon vámszedési joguk volt és a külföldi kereskedők itt tekintélyes vámot fizettek.**)

Védte továbbá a Duna bal partján a török ellen a Bécsbe vezető országot is. A török Bécs felé és a bányavárosok felé irányuló támadó szándékát eléggé elárulta azzal, hogy 1545-ben felépítette a csekerdényi várat (Párkány) szemben Esztergommal a Duna balpartján. Ennek az erődítménynek ellensúlyozására emelteti Várday a léki várat. A várat saját költségén építette fel és a saját jövedelméből tartotta fenn úgy ő, mint utódai Oláh Miklós és Verancsics Antal, pedig ennek a várnak fenntartása és az érsekeknek hadi célokra való egyéb járandóságai majdnem felemésztették az érsekség jövedelmét. Ezenfelül még fennállott az esztergomi érseknek bandériális kötelezettsége is.***)

*) M. Eccl. Strig. II. 736—737. Lásd bővebben dr. Haiczl Kálmán: Érsekújvár multjából. (Kézirat.)

***) Lásd Pleidell A.: Nyugatra irányuló magyar külkereskedelem a középkorban 33, és köv. l.

***) Verancsics kéziratai között van egy kimutatás az esztergomi érseknek

A török hódítás 1543-ban a Duna völgyében Esztergomig jutott; 1545-ben Nógrád és Hatvan is belekerült a hódoltság területébe. A magyarság két évtizeden keresztül belső harcokban emésztette magát és mindig hátrább és hátrább a várakba vonult a török elől. A XVI. században nagy katonai szerepük volt a váraknak a magyarság defensív feladataiban. A magyar hadsereg sík mezőn, nagy csatákban való mérkőzésre, a Hunyadiak óta felbomlott hadi szervezetével a fegyelmezett török sereggel szemben nem gondolhatott. A király és magánosok azon fáradoznak, hogy egy várláncolatot hozzanak létre a török ellen, amelyben a várak egymást támogatva tartják fenn a töröknek támadó elánját. Ezek voltak a végvárak. A király nehéz honvédelmi kötelezettségének csak a nagybirtokos arisztokrácia segítségével tehet eleget: a végvárakban a királyi őrség (servitia regia) mellett ott találjuk az egyes urak katonáit is (servitia dominorum).

Amíg nyugaton az egyes nagy lovagbirtokok kezdenek eltűnedezni és a tartományúrnak, avagy az uralkodónak nagy hatalma alatt teljesen összetörik a lovagvilág, addig Magyarországon a török elleni harcok nemcsak hogy fenntartják, de mindjobban kifejlesztik a nagybirtokot, ahol a dominus familiaris és servitor között egészen szövevényes hűbérrendszer alakult ki.*)

A várnak alapítási éve az 1545-ik esztendő.

Mikor 1544-ben lest vetett a töröknek Nyáry Ferenc, a sűrnyi kapitány, részt vettek a kalendban az esztergomi érseknek lovasai is, de a léki kapitányról még nem esik szó.

Fráter György leveles könyvében Várday Pálnak idejéből, néhány feljegyzést találunk, amelyek az 1545-ik évben készültek: Ad Novum Castellum navis empta fl. 2, (egy sajka az Új vár számára 2 forint); fodulas ad eundem fl. 1 (ásók ugyanoda 1 forint); claviculos, sendel et leecz fl. 2 (szeg, zszindely és lécz 2 forint); magistris fossoribus fl. 18 (azon mestereknek, akik az árkok ásását vezetik 18 forint).**)

évi jövedelmeiről és kiadásairól. Az érseknek évi jövedelme 43.608 forintra rúg és ebből a várőrségnek fizet 27.800 forintot, (Solutio dominorum nec non bombardiorum et carpentarium..... facit fl. 27.800); az országos főkapitánynak 3000 forintot és a német gyalogosok zsoldjához 5200 forinttal járul hozzá.

*) Ilyen servitorai voltak az esztergomi érseknek 1550-ben az újvári várbán Kapussy Imre, Csemery Imre és Gergely, Vidosits Márk, Bajcsi Antal, Török Balázs, Vass Ágoston, Muthnoky Mihály. (Salm Miklós gróf főgenerálisnak Liber Instructionum-ja Orsz. levéltár, 1550. évről. Hadtört. Közl. 1888. 102.), akik aszerint, hogy mekkora birtokot kaptak és mennyi zsoldot húztak, tartoztak a vár szolgálatába állani bizonyos számú felszerelt lovassal.

Oláh Miklós idejében 12 kerületre (officiolatus) voltak osztva azok az érseki birtokok, amelyekkel feudális kötelességként a várbeli katonai szolgálat háramlott az érseknek familiarisaira, avagy servitoraira. (Ozori Id. m. 144. l.)

***) Kiadva Tört. Tár. 1893.

Az 1545-ik évben tehát már építik a vár bástyáit, assák a vár körül vezető viziárkot, az év végére úgy ahogy a munka jó részével el is készülnek. Futárok, Vizesgyámi és Pálly, sietnek az érsekhez Pozsonyba, a királyhoz Bécsbe, hogy jelentést tegyenek az új várnak munkálatairól; már van gyalogság is a várban, a lovas servitorok közül pedig Koncz Miklós, Vas Ágoston, Csemery György tesznek szolgálatot.

A léki vár egyszerű magyar módon épült palánkvár volt, három bástyával Nyárhid, Udvard és Párkány irányában. Két kapuja közül az egyik az udvardi, a másik a párkányi bástyából nyílt. Mint a XVI. századi végvárak legnagyobb részének, a léki várnak palánkjája is bélelt palánk volt. Két sorban erős cölöpöket ástak le a földre, a külső és belső oszlopokat vesszővel összefonták, az oszlopok közötti néhány ölnyi széles teret földdel kitöltötték és a vesszőfonadékot betapasztották. Kivülről úgy tűnt fel, mintha épített fal venné körül a várat; az akkori ágyúk nem sok kárt tettek ebben az agyagfalban. Azonban a várak vize nagyon megrongálta ezt a primitív erődítményt. Az árokba a vizet a Nyitrából vezették és a léki malomnak gátjával szabályozták. A bástyák aljában helyiségek voltak; itt lakott a gyalogos katonaság. Itt voltak az éléstárak is, telve lisztes szuszakokkal, hombárok, kasokkal, ahol a hüvelyes veteményt és az aszalt gyümölcsöt tartották; hordókkal, amelyekben szárított hal volt; rudakon lógott a szalonna és a füstölt hús. A várat állandó őrség védte, bár béke idején, ha nem kellett támadástól tartani, sem a gyalogság, sem a lovasság nem volt teljes számban a várban. De ha ellenség fenyegetett, avagy ha lustrációt tartott az érsek, mindeki tartozott a várban megjelenni.*)

Az állandó őrség havonként esedékes állandó zsoldot követelt, és ezt a középkorias gazdasági rendszer mellett nehéz volt előteremteni. A vártartományak, vagyis a vár fenntartására szolgáló uradalmaknak volt ez a feladatuk.

Terményt és élelmet, ha a tartomány falvait a várőrség

*) 1571 januárjában enyhe volt az idő, de féltek a hirtelen fagytól, amikor is beáll a Nvitra, de meg a Duna is, és a befagyott vizek elősegítik a török támadást.

Sietve összeszedik az érsek tisztartói a gyalogosokat és zászló alatt, dobzó mellett vonulnak be a várba. Mon. H. H. Scr. XXV. 80

Verancsicsnak egyik servitora volt Újvárbán Büdy Mihály, aki előkelő családból a Hernád-parti Büd faluból származott. Beregi főispán, Ferdinándnak, majd Miksának volt a hive. János Zsigmond elpusztította birtokait, köztük az atyavári várat, így hát Oláh Miklósnak szolgálatába állott, aki feleségének nagybátyja volt.

Az egyik officiolatus kapta adományul, azonfelül stipendiumot, de kötelességét nem igen teljesítette, nem szeretett a várban tartózkodni. Mikor Oláh Miklós utóda Verancsics érsek lustrációt tartott, akkor sem volt ott személyesen, csak négy huszárra, pedig hat lóra húzott zsoldot. Ezért Verancsics másnak juttatja az előbb neki adományozott praediumot. (Mon. H. H. Scr. XXV. 150. 361.)

megvédte a török portyázóktól, nem volt nehéz dolog a várba szállítani, de a terménygazdaság korában a zsoldot pénzben előteremteni, sok fejtörést okozott az érseknek. Jövedelmeit jórészt mind a vár fenntartása emésztte fel.

Az udvarbíró (provisor) volt az egész vártartomány gazdasági kezelője. A vártartományhoz számítjuk azt a területet is, amelynek jobbágysai a vár körül annak megerősítésére, javítására szolgálattal tartoztak. Az egyes végvárakhoz tartozó vártartományokat országgyűléseink állapították meg. Az 1559-iki országgyűlés a léki vártartományt az esztergomi érseknek és káptalanak összes birtokain, továbbá a túróci, ó-budai, sághi és felhévizi prépostságok birtokain jelöli ki. Nyitra és Trencsén megyének többi jobbágysait négy vár között u. m. Nyitra, Lék, Komjáth és Surány között osztja meg.

A jobbágysok 6 napon át tartoztak ingyen dolgozni, később az országgyűlés (1569.) 12 napra emelte az ingyen munka idejét és ha a király szükségesnek látja, további munkára is a vár körül tarthatja a fuvarozó népet; csak az illető vármegyével kell ez iránt megegyeznie (M. C. habeat facultatem cum comitatibus . . . pro ulteriori labore praestando tractare).*)

Elég teher nehezedett a jobbágyra az ország védelmében, ha hozzávesszük, hogy minden porta után az ország védelmére és a véghegyek fenntartására (ad defensionem regni, confiniorumque intertentionem) 2 forint hadi adót is fizettek.

Várday Pál négy éven át volt ura az új várnak, négy éven át javította a hirtelenben felépített erősséget, azonban munkáját teljesen nem fejezhette be. Mikor 1549-ben Pozsonyban meghalt, munkájának folytatását örökségképpen második utódjára Oláh Miklósról átvette.

Oláh Miklós nem is habozott, hogy a rá váró feladatot teljesítse. Ő ismerte jól a várerődítésnek művészetét, hiszen ő hozta rendbe az egrí várnak bástyáit is az 1552-ki ostrom előtt. Róla Oláh-várnak is hívták a léki várat.**)

A köztudatban pedig az a feltevés gyökeresedett meg, hogy a várat Oláh Miklós alapította; pedig Oláh Miklós csak javította és erősítette az esőtől, a várárok vizétől megrongált falakat meg bástyákat.

Oláh Miklós híres havasalföldi fejedelmi családból, a Dan családból származott, magyar leány, Huszár Borbála volt az édesanyja. II. Lajos cseh és magyar király özvegyének, Mária királynénak a titkára volt és amikor az özvegy királynét bátyja, V. Károly Németalföld helytartójává nevezte ki, elkísérte úrnőjét a messze idegenbe is és itt élénk összeköttetésben állott Németalföldnek kiváló humanista tudósaival

*) C. Juris 1559. Art. 18. § 2.

**) 1554-ben Ferdinánd is Oláh várnak nevezi. L. Fábrián id. m. 12. jegyz.

Esztergomnak érseki széket 1553-ban nyerte el. Az ifjúkorában derűs, gondtalan humanista az érseki széket az ellenreformációnak vezére, a tridenti zsinat (szellemében reformáló szigorú főpap lett; még a tridenti zsinatnak befejezése előtt megtartja a híres nagyszombati Canonica Visitatiót.)*

Ahogy érseki székebe ült, hozzáfogott a léki vár megrongált falainak és bástyáinak kijavításához. Oláh Miklós idejében már az országgyűlések is foglalkoznak a léki várral (1556, 1559.) és messze vidék jobbágysait rendelik ki a vár körüli munkákra, azonban a terjedelmes várnak sövényvel összefont palánkja, minden munka mellett is hajladozott, szakadozott és az oszlopok sem voltak valami erősek, úgy hogy a bécsi haditanács arra a meggyőződésre jutott, hogy legjobb lesz a léki várnak falait és bástyáit teljesen új oszlopokkal látni el, az oszlopokat sövény helyett vassal kötni össze, és a közöket agyaggal újra kitölteni.

Ezt a nagy feladatot azonban már a várnak csak harmadik és utolsó gazdája végezhette el, Verancsics Antal.

Verancsics Antal Dalmáciából származott, ifjú korában nagyon előkelő műveltségre tett szert Olaszországban. Ő is János király udvarában kezdte el pályáját, akárcsak Várday Pál; majd később Ferdinándot és Miksát szolgálja hűségesen.

Már János és Izabella is diplomáciai küldetésekre használták fel: megfordult Európa majd minden államában, és a Habsburgok is őt használják fel, amikor a szultánnál a diplomácia útjain vélték valamelyes eredményt ejérni. Az ő érdeme volt az 1568-ki drinápolyi béke, amely egy időre fegyvernyugvást és egy nagy komoly mérkőzésre való készülődést jelentett. Az esztergomi érseki széket 1569-ben kapta meg, és méltóságát négy éven át 1573-ig viselte. A léki várnak történetére az 1571-iki év a legnevezetesebb, mert ebben az évben folynak a nagy átalakítások; az érsek egész július havát itt tölti, hogy személyesen ügyeljen a munkálatokra.

Mikor Miksa király esztergomi érsekké nevezte ki, Verancsics a királyi kamara útján a következő kötelező ígéretet tette a várnak fenntartására vonatkozólag. „Kötelezzük magunkat, hogy várunkat, Ujvárt, (Wywar) épületekkel, hadiszerrel, szükséges élelemmel el fogjuk látni és hogy béke idején, amikor fegyverszünet van és nem kell tartani az ellenség támadásaitól, úgy mint ez eddig is szokásban volt, 250 lovaskatonát és 200 gyalogost fogunk ott tartani. Ha pedig esetleg az ujvári várat ostrom alá vennék, vagy az ostromnak lehetősége fenyegetne. Ő császári Felső, amint azt kegyesen megígérte, idejében fog gondoskodni arról, hogy az ujvári várban nagyobb őrség legyen, amely az ellenség erejének ellen tudjon állni. Egyébként mi is tehetségünk-

*) Péterfy: Sacra Coesilia II. 5. Török: Magyarország primásai II. 109.

nek megfelelőleg rajta leszünk, hogy elégséges számban legyenek csapataink.**)

A kötelezvény nem emlékezik meg a várnak kijavításáról, talán csak az érseki székbe való beiktatása után állott elő ezzel a kivánságával a haditanács; annyi azonban bizonyos, hogy egy évvel a beiktatás után, már folynak a munkálatok az újvári bástyákon.

1571. július 7-én jelenti Verancsics Miksa császárnak, hogy a vár kijavításával majdnem teljesen elkészült. Bécsből hozatta a gerendákat és rengeteg vasanyagot, a régi korhadt oszlopokat újjakkal cserélte fel, a 15 lábnyi oszlopközöket agyaggal töltette ki, a falakat kettős zsindelettel látta el, hogy az éjjeli virrasztó őrségnek legyen hol meghúzódnia és az eső se tegye tönkre a falakat. A gyalogosok házeit a várfaltól távolabb újræpíttette, a házakat, istállókat deszkával fedette be.**)

A vízárkot is kimélyíttette, kiszélesíttette, hogy nyár idején a víz az árokban ki ne apadjon, a malmot pedig, amely a vízárkot töltéssel zárta el, kijavíttatta.***)

A léki várnak, mint minden végvárnak, kettős feladata volt. Meg kellett akadályoznia a hódoltság terjesztését és védenie kellett a falvakat a török portyázásoktól.

A drinápolyi béke 1568-ban kimondta a fegyvernyugvást, megtiltotta a portyázásokat, a várak ostromlását, azonban ez nem akadályozta meg a törököt abban, hogyha valami módon a léki vár közelébe férközhetik, azt fel ne égesse s el ne pusztítsa.****) Okot erre majd az újvári vitézekben eleget találnak, ha Bécsben ebben a béke megszegését látnák. Az újvári végvári vitézek pedig szolgáltattak okot eleget.

1570. december elején Ghyczy György léki kapitány 60 lovas küldött portyázásra, hogy a török rablóktól megtisztítsák a vidéket. Egész Párkányig kalandoztak; már visszafelé fordultak, amikor belekerültek a török lesbe és csak nagynehezen, sebek-től borítva jutott vissza a lovasoknak a fele a várba.*****)

Miksa király nagyon megrémült, hogy éppen a békekövetnek, Verancsicsnak katonái zavarták meg a békét és sietve kér felvilágosítást az érsektől, aki keményen inti meg kapitányát, de menti is a végbeli vitézeket, mert a többi végbeliek is csak így cselekszenek és az újváriakat már csak a harci virtus sem hagyja nyugodni.

*) Mon. H. H. Script. XXV. 39. 56.

***) Mon. H. H. Ser. XXV. 232.

****) Mon. H. H. Ser. XXV. 233.

*****) Mon. H. H. Ser. XXV. 87. 357—59.

*****) Mon. H. H. Ser. XXV. 111.

És ebben igaza volt az érseknek. A végbeli vitéz nem értett a betűhöz, nem sokat törődött a diplomaták tanácskozásaival de élt benne az a tudat, hogy neki hitéért, hazájáért és családjáért harcolnia kell az ellenséggel. Zolthay Lőrincnek, a nagy Thury Györgynek, Dombay Mihálynak híres végvári vitézeknek emléke, a közvitéz Füles Miklósnak bátorsága, aki nem félt öszszemérni kardját az agának kardjával a barthi mezőn, a névtelen komjáthi pórnak a vitézsége, aki egymaga 10 török ellen védte meg feleségét, nem hagyták nyugodni a végbeli katonákat.

A várnak nem volt hosszú az élete. Amikor 1571. július 7-én a császári biztosok gróf Salm Miklós, Zserotin Frigyes és Proznovsky Primiszló megtekintették Verancsics építkezését, már közölték is az érsekkel, hogy a haditanács nem tartja fenntarthatónak a Nyitra balpartján épült léki várat és az érsekkel együtt a Nyitra jobbpartján, szemben a léki várral ki is szemelnek egy alkalmasabb helyet az új vár számára.**) A léki vár mögött, annak védelme alatt a morva rendeknek anyagi támogatásával megkezdik a mai Érsekújvárnak építését és Istvánfy az 1580. évben arról emlékezik meg, hogy a párkányi török már ezen újabb várat akarta csellel elfoglalni, de nem sikerült neki.**)

A kálvária kápolnája a régi Forgách bástyán.
Mészáros Imre U.b. linometszete

*) Verancsics. Mon. H. H. Ser. XXV. 231.

**) Istvánfy I. m. L. XXV.

Tanári testület

1. Személyi változások.

a) Az intézet kötelékéből kivált:

1. **Steiner Mór**ic, tanár, az isk. és nemzetművelődésügyi minisztérium referátusának 1926 aug. 31-én kelt 54917/II. számú végzésével, szeptember 1. hatállyal a bratislavai csszl. állami magyartanításnyelvű reálgimnáziumhoz helyeztetett át.

b) Az intézet kötelékébe lépett:

- 1) **Molnár Miksa** tanár, az isk.- és nemzetművelődésügyi minisztérium referátusának 1929 aug. 28-án kelt 54916/II. számú végzésével, a lučeneci csszl. állami ref. reálgimnázium magyar párhuzamos osztályaitól, szeptember 1. hatállyal intézetünkhöz helyeztetett át.
2. **Pajor Dezső** h. tanár, az isk. és nemzetművelődésügyi minisztérium referátusának 1929. augusztus 28-án kelt 54661/II. számú végzésével, a košicei csszl. állami magyar tanításnyelvű reálgimnáziumtól szeptember 1. hatállyal intézetünkhöz helyeztetett át.

c) Kinevezések:

1. **Bartoš Ede** id. igazgató, a köztársasági elnök úr 1929. december 30-án kelt elhatározásával, a középiskolai tanárok állományában állami igazgatóvá kineveztetett. (A minisztertanács elnökségének 1929. december 31-én kelt 17694/29 m. r. számú átírata.) Az isk. és nemzetművelődésügyi minisztérium 1930. január 9-én kelt 409/30 számú (az isk. és nemzetművelődésügyi minisztérium referátusán 1930. január 23-án 4064/II. szám alatt iktatva) határozatával nevezettnek állandó működési helyül a nové-zámky-i csszl. állami reálgimnáziumot jelölte.
2. **Gánóczy Mihály** városi tanár, az isk.- és nemzetművelődési minisztérium 1930 január 23-án kelt 8359/30 számú ha-

tározatával az isk.- és nemzetművelődésügyi minisztérium referátusán 1930. február 5.-én 6826/II. szám alatt iktatva az állami középiskolai tanárok állományában, 1930 február 1. joghbtállyal ideiglenes tanárrá kineveztetett.

3. **Krammer Jenő** id. tanár, az isk. és nemzetművelődésügyi minisztérium 1930. február 2-án kelt határozatával (az isk. és nemzetművelődésügyi minisztérium referátusán 1930. február 19-én 10534/II. sz. alatt iktatva) a 103/26. számú törvény 70. § alapján 1930. január 1. hatállyal véglegesített.
4. **Vanek Imre** id. tanár, az isk. és nemzetművelődésügyi minisztérium 1930. február 26.-án kelt 27045/30. számú határozatával (az isk. és nemzetművelődésügyi minisztérium referátusán 1930. március 10.-én 16583/II. szám alatt iktatva) a 103/26 számú törvény 70. § alapján, 1930. február 1. hatállyal véglegesített.

d) Referátusi engedély alapján a magyar párhuzamos osztályokon is tanítottak, az intézet igazgatóján kívül még a következő, szlovák törzsintézetbeli tanárok: Bánó Ernő és Zeisel Benedek.

e. Az iskolai év folyamán egészségi okokból szabadságon volt:

1. **Czárán Dániel** id. tanár, aki az isk. és nemzetművelődésügyi minisztérium referátusának 1930 február 12-én kelt 7777/II. számú végzésével, 1930. február 13-tól, 1930. március 12-ig tartó betegszabadságot kapott.
2. **Klačanský Rezső** tanár, az egész iskolai év folyamán betegszabadságot élvezett. (Ref. MŠO. 1. X. 1929 č. 61836/II.; MŠO. 20. XII. 1929 č. 166882/29 — Ref. MŠO. 4. I. 1930 č. 86604/II.; MŠO. 11. II. 1930 č. 17991/30 — Ref. MŠO. 26. II. 1930 č. 12643/II.; MŠO. 17. IV. 1930 č. 55336/30 — Ref. MŠO. 30. IV. 1930 č. 28646/II.)
3. **Szabstjén János** tanár 1929 november 12-től, 1930 március 31-ig volt betegszabadságon. Ezt a szabadságát a városi tanács az 1929. decemberi 1169r 15583/29 és az 1930 januári 65r 1137/30 számú tanácsülési határozatokkal engedélyezte. Nevezett 1930. április 1-től, ez év végéig redukált óraszámban, heti 8 órában tanított.

**A magyar párhuzamos osztályok tanári
testülete az 1929—30. iskolai év végén.**

- Bartos Ede**, igazgató, tanította a természetrajzot a IIab-4 osztályban, összesen heti 4 órában. (Tanított a szlovák törzsintézetben is.)
- Bánó Ernő**, a szlovák törzsintézet tanára, tanította a menyiségtant Iab-8, VIII-2, a fizikát a IVb-2, VIII-4 osztályban, összesen heti 16 órában. A VIII. osztály főnöke. (Tanított a szlovák törzsintézetben is.)
- Dr. Bedi Rezső**, tanár, tanította a magyar nyelvet az Ib-4, IVab-8, VIII-3; a filozófiát a VII-2 s a német nyelvet a IIIab/IVab-2, V/VII-2 osztályban, összesen heti 21 órában. Az Ib osztály főnöke, a magyar tanári könyvtár öre s az ifjúsági önképzőkör vezetője.
- Bukovinsky István**, tanár, tanította a latin nyelvet az Iab-12, IVa-6, VIII-4 osztályban, összesen heti 22 órában. Az Ia osztály főnöke.
- Czárán Dániel**, id. tanár, tanította a testgyakorlást a II/VIII-20 osztályban s a leánytanulók tornáját az I/II-2, III/VIII-2 osztályban, összesen heti 24 órában. A játékdélutánok vezetője.
- Čisarik Géza**, h. tanár, tanította a történelmet a IIIab-4 osztályban s a földrajzot az Iab/VII-20 osztályban, összesen heti 24 órában. A IIb osztály főnöke.
- Gánóczy Mihály**, id. tanár, tanította a mennyiségtant a IVab-6, VI-3, VII-3 osztályban, a fizikát a VII-3, a filozófiát a VIII-2 s az ábrázoló geometriát a VI-2 osztályban, összesen heti 22 órában. A VI. osztály főnöke.
- Klačanský Rezső**, tanár, az iskola év folyamán betegszabadságon.
- Krámer Jenő**, tanár, tanította a csehszlovák nyelvet a IIa-4 osztályban s a francia nyelvet az V-6, VI-3, VII-3, VIII-4 osztályban, összesen heti 20 órában. A IIa osztály főnöke.
- Molnár Miksa**, tanár, tanította a csehszlovák nyelvet az Iab-8, IIIab-8, V-2 osztályban a német nyelvet a IIab-2 osztályban, összesen heti 20 órában.
- Mtrenna József**, tanár, tanította a magyar nyelvet az V-3 osztályban s a latin nyelvet a IIIab-12, V-4 osztályban, összesen heti 19 órában. Az V. osztály főnöke.

- Dr. Noszkay Ödön**, tanár, tanította a történelmet a IIab-4, IVab-4, V-3, VI-3, VII-3, VIII-4 osztályban, összesen heti 21 órában.
- Pajor Dezső**, h. tanár, tanította a csehszlovák nyelvet a IVab-6, VI-4, VII-4, VIII-4 osztályban, összesen heti 18 órában. A IVa osztály főnöke.
- Rédei Jenő**, tanár tanította a természetrajzot az V/VIII-8, a kémiát a IVab/VI-8 s a fizikát a IIIa-3, IVa-2 osztályban, összesen heti 21 órában. A IVa osztály főnöke.
- Sebestyén János**, tanár, tanította a magyar nyelvet a IIab-8 osztályban, összesen heti 8 órában.
- Szabó Kálmán**, szerződéses tanár, tanította a magyar nyelvet a IIIab-8, VI-4 osztályban a természetrajzot az Ia-2, s a testgyakorlást az Iab-4 osztályban, összesen heti 18 órában. A IIIa osztály főnöke.
- Szegelethy István**, tanár, tanította a magyar nyelvet az Ia-4 VII-3 osztályban, a latin nyelvet a VI-4, VII-4, s a természetrajzot az Ib-2 osztályban, összesen heti 17 órában, A magyar ifjúsági könyvtár öre.
- Thain János**, tanár, tanította a rajzot az Iab-6, IIab-6, IIIab-4, IVab osztályban, az ábrázoló geometriát a VII-2, VIII-1, s a szépirást az Iab-2 osztályban, összesen heti 25 órában.
- Vanek Imre**, tanár, tanította a rk. hittant az Iab-4, IIIab-4, IVab-4, V-2, VI-2, VII-2, VIII-2, osztályban, összesen heti 20 órában. Exhortátor.
- Vloššák Péter**, tanár, tanította a csehszlovák nyelvet a IIb-4, osztályban a mennyiségtant a IIab-6, IIIab-6, s a fizikát a IIIb-3 osztályban, összesen heti 19 órában. A IIb osztály főnöke.
- Vieber Jakab**, tanár, tanította a latin nyelvet a IIab-12, IVb-6 osztályban s a német nyelvet az Iab-2 osztályban, összesen heti 20 órában.
- Zeisel Benedek**, a szlovák törzsintézet tanára, tanította a rk. hittant a IIa-4 osztályban, összesen heti 4 órában. (Tanított a szlovák törzsintézetben is).

Kisegítő tanárok ;

- Kerskovits József**, polg. isk. tanár, tanította az izr. vallástant az I/II-2, III/IV-2, V/VI-2, VII/VIII-2 osztályban, összesen heti 8 órában.

2. **Sedivy László.** ref. lelkész, tanította az ev. ref. hittant összesen heti 2 órában.
3. **Willand János,** tanító, tanította az éneket 2 csoportban, összesen heti 4 órában.

Iskolaszolgák.

1. **Ohrádka Mária,** napidijas kisegítő, takarítónő.

A tanév történetéből.

1. **Az iskola épülete.** A magyar párhuzamos osztályok a szlovák törzsintézettel együtt ezidén is a volt közs. kat. reálgimnázium épületében voltak elhelyezve. Helyszüke miatt a IIab. és IVb. osztályokat az izr. hitközség polg. iskola épületében, bérelt tantermekben kellett elhelyezni.

2. Az isk. év szeptember 2-án kezdődött javító és utólagos felvételi vizsgálatokkal. A rendes előadásokat szeptember 4-én kezdtük meg. Az egész isk. év folyamán — különösebb körülmények közbejötté nélkül — megszakítás nélkül tanítottunk s a tanévet június 28-án fejeztük be.

3. **Hivatalos látogatás.** a) Részbeni ált. inspekción tartott 1930. február 14-én dr. Hattala István, orsz. isk. ügyi felügyelő. b) Szakinspekción tartott 1930. május 8-án Jančovič Ferenc igazgató, a magyar nyelv tanításának országos felügyelője.

4. **Iskolai ünnepélyek.** 1929. szeptember 27-én Csehország patronusa: Szt. Venczel emlékére egyórás iskolai ünnepély a köv. programmal: 1. Mindszenti Gedeon: Feddő ének, szavalta Ölvedi János, VI. o. t. 2. Ünnepi beszéd, Vanek Imre tanár, 3. A két himnusz, énekelte az ifjúsági énekkar.

Október 28-át, a szabadság ünnepét a köv. ünnepelte intézetünk:

Október 26-án 9 órakor iskolai ünnepély a köv. programmal: 1. Pósa Lajos: Tudiátok-e mi a haza? Előadta az ifjúsági énekkar. 2. Hviezdoslav O. Pál: A föltámadás himnusa, fordította Schöpflin G., szavalta Kopócs Rudolf, VIII. o. t. 3. Huday: Rózsacsárdás, hegedűn előadta Kovács Elemér VIII. o. t. zongorán kísérte Vári Iván VII. o. t. 4. Heyduk: Imádság a hazáért, fordította Hodinka, szavalta Szabó Sándor V. o. t. 5. Ünnepi beszéd, tartotta Berényi Sándor VIII. o. t. 6. Dvořák: Hangulat, előadta Decsi László VII. o. t. zongorán kísérte Ragányi Livia VIII. o. t. 7. Masarykhoz, szavalta Fuchs János II. o. t. 8. A két himnusz, előadta az ifjúsági énekkar.

Október 27-én este 8 órakor, a felsőbb osztályosok közül számosan résztvettek a törzsintézet ifjúsága által, a Szokolban rendezett nyilvános előadáson.

Október 28-án intézetünk testületileg vett részt a helybeli csehszlovák közművelődési egyesület által rendezett menetben s nyilvános ünnepségen, majd 11 órakor a plébániai templomban tartott ünnepélyes istentiszteletre ment.

November 29 és 30-án a történelem tanárai előadási óráikon valamennyi osztályban megemlékeztek a „csehszlovák—jugoszláv kölcsönösségről”.

Február 26, 27 és 28-án a történelem tanárai előadási óráikon, valamennyi osztályban megemlékeztek alkotmánylevelünkről s alkotmányunk igazságos s demokratikus elveiről.

Március 7-én köztársaságunk elnökének 80. születése napját a szokottnál ünnepélyesebb keretek között így ünnepeltük;

Február 28-án Kurzweil Lajos IIIa oszt. tanuló a csehszlovák vöröskereszt a novézámky-i kerület ifjúsága nevében az orszápos ünnepségre Prahába delegálta. (Lásd a csszl, vöröskereszt működése.)

Március 6-án d. u. 4 órakor a helybeli iskolák cserkészei intézetünk kémiai előadó termében rendeztek sikerült háziünnepélyt.

Este 6 órakor intézetünk testületileg vett részt az állomástól a városon keresztül vonuló lampionos menetben.

Március 7-én pedig az intézet tornatermében a következő háziünnepélyt tartottuk: 1. A két himnusz, előadta a gimn, énekkar. 2. Rokyta J.: Masaryknak, a szabaditónak, szavalta Szabó Sándor V, o. t. 3. Franc Drdla: Serenade N. 1. Hegedűn előadta Decsi László VII. o. t., zongorán kísérte Schubert Klára VI. o. t. 4. Ünnepi beszéd, mondta dr. Noszkay Ödön. 5. Oscar Rieding: Concertino in ung. Weise Op. 21. Hegedűn előadta Kovács Elemér VIII. o. t., zongorán kísérte Fábíán Ijona IVa. o. t. 6. Kurzweil Lajos III. o. t. beszámolója Elnökünknek a gyermekek részéről történt prahai felköszöntéséről. 7. Csokonai V. Mihály: A reményhez, előadta a gimn. énekkar. 8. A 80 éves Masaryk, szavalta Kovács Pál VII. o. t. 9. Eötvös József: A vár és a kunyhó, Melodráma, szavalja Balázs András VIII. o. t. zongorán kísérte Ölvedi János VI. o. t.

Ez ünnepély után testületileg résztvettünk a plébániai templomban tartott ünnepélyes istentiszteleten.

Este 8 órakor, a csehszlovák s magyar kultúregyesületek által az Arany Oroszlánban rendezett közös ünnepélyen intézetünk a nagy nyilvánosság előtt megismételte háziünnepélye 1, 8 és 9 számát.

A házi ünnepélyen dr. Noszkay Ödön tanár főbb vonásokban a köv. beszédet mondotta az ifjúsághoz:

„... Mint államférfiúnak homlokát népeinek határtalan tisztelete övezi, miet államalkotó a csehszlovák nemzet történetének szinte páratlanul álló hőseként nemzetének soha nem szünhető halálját érdemelte ki, mint tudós az egyetemes emberi kultúrának mezején töretlen utakat szántott fel, mint államszervező és mint ember, aki nemcsak tiszta, nemes emberi eszméket hirdet, hanem aki a tiszta, nemes eszméket végig is éli, meg is valósítja, bevészte lelkét a haza minden polgárának a szívébe.

Ma, 80 éves születése napján, mindnyájan különbség nélkül komoly méltósággal ünnepeljük és tanuságot teszünk lelkünknek nemes emelkedettségéről; ma minden tettünket, gondolatunkat a lelkesedésnek magasztos érzelmeibe forrasztjuk egybe.

Életpályája igen sok tanulságot szolgáltat az ifjúságnak: megtanulhatja belőle azt, hogy az élet gördíthet ugyan akadályokat a haladás útjába, de becsületes lélekkel, erős elhatározással, munkaszeretettel, kitartással, mégis csak győz az ember az akadályokon.

1850 március 7-én született Hodoninban, kovács mesterséget tanult és amikor 14 éves volt, még mindig a pörölyt forgatta Čejčben, Beneš mester műhelyében, de már 22 éves korában letette az érettségi vizsgálatot, négy évvel később pedig a bécsi egyetemen doktorrá avatták. Rá három évre 1879-ben magántanári képesítést nyert ugyancsak a bécsi egyetemen, 1882-től pedig a prágai egyetemen tartott előadásokat; 1891-ben tagja lett a bécsi Reichsrathnak, majd mandátumáról lemondott és csak 1907-ben került be újból a birodalmi gyűlésbe. amikor is a vel. mežirici-i kerületben választották meg birodalmi képviselővé.

Mint diák sokat nélkülözött és a szegénység, amelyben ifjúkorában része volt, sok nemes vonását fejlesztette ki jellemének. Őt nem tették az ifjúkornak szenvedései a társadalomnak ellenségévé, ő meg tudta bocsájtani a társadalomnak azokat a sebeket, amelyeket rideg szívvel ütött rajta zsenge ifjúságának érzékeny korában. Ellenkezőleg, megtanulta szeretni az embert; másokat is megtanított rá, hogy a nagy szociális problémák megoldásának titka egyetlen erkölcsi princípiumban rejlik: az igaz emberszeretetben.

Ő, mint igazi nagy pedagógus, észrevette az emberi kultúra fejlődésének szemléleténél, hogy a benső embernek művelése nélkül eincs igazi haladás; az igazi kultúrában a szellemi erőknek le kell nyűgözniük az embernek természetében rejlő rossz tulajdonságokat. Az embereknek erkölcsi elvek szerint kell megdaniok az életnek nagy feladatait; olyan erkölcsi felfogásra kell szert tenniük, amelyik a vallás által nyer sajátos felszentelést. Így lesz rajtuk az isteni származásnak bélyege és így válik számukra az élet minden körülmények közt elviselhetővé.

Pályája kezdetétől egészen a nagy háborúig folyton az ifjú-

sággal foglalkozott, nemcsak tanításainak erejével, nemcsak intellemeivel, de főképp példájával formálta az ifjúságnak hajlékony lelkét. Jól tudta, hogy aki az ifjúságot az erkölcsnek, a tudománynak ideáljaira akarja nevelni, annak magának kell ezen eszmékért lelkesedni, mert csak így tud lelkesíteni és igazi életértékeket tudatosá tenni.

Egész munkássága, amelyet az ifjúság érdekében kifejtett, humanista világfelfogásából eredt, egész életén át arra törekedett, hogy a tiszta emberiségnek, amelynek eszméje benne harmonikusan fejlődött ki, tanítványai között híveket szerezzen.

Humanizmus arra szolgál, hogy összekösse az embereket, akik szeretnek egymástól elfordulni, mert más a vallásuk, más-más nemzethez tartoznak, avagy más-más osztályban törekednek a társadalmi jólét megvalósítására.

Életének egyik nagy történelmi jelentősége, hogy felismerte nemzetének századok óta forrongó vágyait és törekvéseit és a szlovák népnek a lelkét is fogékonyá tudta tenni egy új politikai-társadalmi egység iránt. Lelki distanciákat megszüntetve a csehszlovák közlélekek fogalmi körét úgy tudta kitágítani, hogy tartalmi értékét nem változtatta meg. Ő nem csupán meglévő gondolatokat öntött talán tökéletesebb rendszerbe, az ő teremtő szintetikus genie-je az eddigi elgondolásokkal szemben többet tett: a csehszlovák köztársaságot teremtette meg.

Mint államalkotó a történelmi nagyok sorába emelkedett, mint államszervező nemcsak fenntartotta, hanem meg is szilárdította helyét abban a történelmi magaslatban, ahová őt egyéniségének kiváló tulajdonságai, meg a kedvező viszonyok emelték. Ő az államot fenntartó erőket az idők messze távolságába kiható tényezőket az erkölcsben keresi; ő az államnak alapjait az erkölcsben megnemesült társadalomnak munkától izmosult vállaira rakta le. Politikai ideálja: a demokratikus köztársaság, amelynek saját gondolkodó, érző és akaró lelkét tette meg éltető erejévé, amelyben az embereknek arra kell törekedniök, hogy kiirtsák magukból ösztönös hibáikat és amelyben munkán, emberszereteten, valláson épül fel a társadalom. A munkát nem szabad tehernek tekintenünk, hanem erkölcsös kötelességnek kell tartanunk. Csak egy fontos, nélkülözhetetlen tulajdonságának kell lennie, hogy becsületes legyen. A munkának ez az egy tulajdonsága olyan erőt jelent, amely felemel, öntudatosá tesz, tette készítet minket, míg nélküle munkánk nemcsak értéktelenné, de károsá is válnék . . ."

Március 28-án és 29-én a történelem tanárai előadási óráikon megemlékeztek a népek nagy tanító mesteréről Komenskýról s a Népek Szövetségének béketörekvéseiről.

Május 3-án egyórás program keretében megemlékeztünk a köztársaság egyik megalapítójáról s első hadügyminiszteréről: dr.

M. R. Štefánikról. Program: 1. Gáspár: Tudjátok-e mi a haza? Énekelte a gimn. énekkar. 2. Procházka: A nemzet ünnepe, fordította dr. Horváth I., szavalta Kovács Pál VII. o. t. 3. Ünnepi beszéd, mondotta Mészáros Ferenc VII. o. t. 4. Róbin Adair: Schottisches Volkslied és Franc Drdla: Bártfai emlék, Op. 39. No. 6., hegedűd játszotta Szvitek L. IVa. o. t., zongorán kísérte Fábíán Ilona IVa. o. t. 5. A két himnusz, énekelte a gimn. énekkar.

Május 9 és 10-én a történelem tanárai előadási óráikon, valamenyi osztályban megemlékeztek a csehszlovák—román kölcsönösségről.

5. Ifjúsági könyvtár. Az 1928/29.-i állomány 1008 mű (1058 kötet) 4768,50 Kč értékben az 1929/30.-i iskolai év folyamán gyarapodott a bratislavai leányliceum átnézett könyveivel (Ref. MŠO ajándéka) 422 mű (484 kötet) 5739'50 Kč értéken, valamint az 1929/30. évi beszerzéssel: 24 mű (24 kötet) 282'60 Kč értékben. Évvégi állomány: 1454 mű (1566 kötet) 10'890'60 Kč értékben.

6. Önképzőkör. A Czuczor-önképzőkör a folyó tanévben egy alakuló, hat rendes és egy záró gyűlést tartott. Vezetésében novemberben változás állott be (az eddigi vezetőtanár megbetegedése folytán), minek következtében a gyűlések száma a szokottnál eggyel kevesebb lett. A munka azonban az év elején kijelölt szellemben és mederben haladt tovább. Csupán egy gyűlés lett teljesen az irodalomnak szentelve, legtöbbjét, a szociális mozgalmak kultiválása jellemezte. A földhöz való visszahajlással, a magyarság hatalmas kiaknázatlan értékének, a parasztságnak életével és boldogulási lehetőségeivel kapcsolatban hangzott el a legtöbb értekezés, szabadelőadás és költemény. Társadalmi és kulturállapotok a falun, a parasztság gazdasági viszonyai, vagy különösebben az érsekújvári parasztság helyzete, a magyar falu és a magyar diák szolgáltatott az anyagot és az életből szakadt problémákhoz majdnem mindenki hozzá tudott szólni: így eleven lüktető élet jellemezte a gyűléseket, melyeken gondosan ügyeltünk az önképzőkör színvonalának és kereteinek megtartására. A munkásság életébe való bekapcsolódás is értékes anyagot szolgáltatott gyűléseinknek. Az irodalom inkább újabb termékeiben foglalkoztatta a tagokat: Ady, Móricz, Győry D. és a szociális irányú regényköltészet kötötte le figyelmünket. A főcél itt is az volt, hogy a jövő intelligenciáit összebb hozzuk a paraszttársadalommal, hogy közös, vállvetett munkával szebb jövő kiépítése váljon lehetővé.

A földrajz, zene, etnografia és az ifjúsági mozgalmak szintén szolgáltatott tárgyat a gyűléseknek. A szabadelőadás — sajnos — még mindig nem éri el a kívánt fokot.

A munka kissé egyoldalúnak tűnik föl, de a való élettel való

kapcsolat-kiépítés jegyében áll; a tagok figyelme a körülöttük rajzó problémákra irányult, az uralkodó közönyt érdeklődés, sőt lelkesedés váltotta föl és lelkiükben termékeny talajra talált Jančovič szakfelügyelő úr multévi buzdító beszéde: megértő szeretettel igyekeztek az alsóbb néposztályok felé fordulni, hogy „szociális perspektívájuk kiépítésével hasznos polgárai lehessenek köztársaságunknak.”

A hirdetett pályázatokra — sajnos — pályamunka nem érkezett be.

Az önképzőkör rendezte az iskolai ünnepélyeket. Februárban másorral egybekötött diákbált tartott, mely szép erkölcsi és szinte páratlan anyagi sikerrel végződött, amiben az oroszlánrész Pajor Dezső tanárt illeti meg.

7. Az ifjúsági vöröskereszt működése. A vöröskereszt ifjúsági sarjadékának intézetünkben minden növendék kivétel nélkül tagja. Az osztályonként alakult csoportok működésüket főleg az egészségügyi és tisztasági szabályok pontos betartására, a testvéri szellem ápolására és szerény anyagi erejükhöz mérten a segélyezésre irányítják. Ezenkívül esetenként segédkeznek a helybeli jótékonyági egyesületek által rendezett gyűjtési akciókban.

A folyó iskolai évben a szokásos tevékenységük kereteiből messze kiemelkedő esemény teszi emlékezetessé működésüket. U. i. Köztársaságunk elnökének, Masaryk G. Tamásnak 80.-ik születésnapját ezen évben a rendesnél ünnepélyesebb keretek között ülte meg az egész ország ifjúsága Prágában és ezen ünnepségen intézünk ifjúsága is képviselve volt Kurzweil Lajos III. a) osztályú tanuló által, akit a központi vezetőség a novézámkyi kerület iskolái közül jelölt ki e szép és kitüntető szerepre nyilvános pályázat eredménye alapján. Kurzweil Lajos III. a) osztályú tanuló a prágai ünnepségek keretében formás magyar beszéddel üdvözölte az Elnök urat és az ifjúság ajándékként egy népies motívumokkal gazdagon díszített fadaragásos ládikában elhelyezett rozsmaringot nyújtott át neki. A cserép rozsmaring mellé díszes faragású viráglétra volt tűzve. rajta az Elnök úr monogramja és a korát jelentő 80-as szám. Prágából hazatérve Kurzweil az intézetünkben rendezett Masaryk ünnepély keretében számolt be a prágai ünnepségek lefolyásáról.

A vöröskereszt sarjadék anyagi forrását az egykoronás tagdíjak képezik. Ebből az összegből idén 328 öK-t fordítottunk segélyezésre. Az évvégi maradvány 1294.50 Kő.

8. Testnevelés. Tanulóifjúságunk heti két órában részesült a tornatanításban. Tavasszal és ősszel az atlétikát, a téli hónapokban inkább a szertornát művelte. Ezeken kívül ügyességét játékokkal és kisebb kirándulásokkal fejlesztette. A testi nevelést szeptember és június hónapokban az úszás egészítette ki. A szokásos téli korcsolyasportnak — a kedvezőtlen időjárás miatt

— ezidén nem hódolhatott. Ifjúságunk ügyességét, rátermettségét be is bizonyította több versenyen. 1.) Szeptember 22-én (a trnavai gimnazistikkal együtt) Pereden atletikai versenyen vett részt és a PTE football csapattal szemben 5:1 arányban győzött. 2.) Október 6-án Komárnóban a gimnáziumi csapattal mérkőzött és 1:0 eredménnyel győztesként hagyta el a pályát. 3.) Október 20-án a surányi SSC csapattal szemben 3:1 arányban maradt fölényben. 4.) Április 27-én az ÉSE lb. csapattal szemben 4:1 arányban győzött. 5.) Május 18-án vendégül látta a komárnói főgimnázium football csapatát. Eredmény 1:1 volt.

9. Cserkészlet. Mozgalmas, eseményekben gazdag esztendőről számolhatnak be cserkészzeink.

A mult évi tábor a Belušához közel fekvő Slatinka mellett volt és édes emlékei a hétköznapiok sivár szürkeségében gyakran keltek életre. A táborból a csapat, a vele táborozó kiscserkészekkel sok kirándulást tett a Svajcra emlékeztető, természeti szépségekben gazdag környékre. Átrándult az ősi szlovák jellegű híven megőrző Majtin vidékére, megnézte a híres lédeci cementgyárat, ahol szakszerű vezetés mellett ismerte meg a cementgyártást. Majd csónakokon átkelve a rohanó Váh-on, a lednické rovnei évszázados parkban gyönyörködött. Csák Máté székhelyének, a trenčini várnak megtekintése Szlovenszko multját vonlatta fel, a jezsuiták régi kéttornyú temploma pedig a barokk stílus szépségeit tárta a cserkészek elé. A trenčianske-teplicei hőforrások a sántikáló teplai juhász mondókáját szólaltatták meg. A mór stílusban épült gyönyörű „Hamman” fürdő formáinak kecsességével európai látványosságban részesítette a cserkészeket. A manini sziklahasadék csodás alakulatai és csoportozatai hazánk egyik legérdekesebb és legszebb formációit nyújtották. A tulsó parton fekvő podhrágyi várrom pedig egy régi lovagvárral imertetett meg.

Tábortüzeinknél a kies Sztatina fürdő közönsége nemzetiségi különbség nélkül élvezte cserkészzeink komoly számait, derűs jeleneteit és kacagást kiváltó mókáit.

Mire pedig újból megnyitak intézetünk kapui, a nyári pihenőt felváltotta a komoly munka. Az ujoncok kiképzése megindult, az őrsök kiegészítették elméleti és gyakorlati ismereteiket, sok nehézséget okozott azonban az otthon hiánya. Az isteni Gondviselés kifürkészhetetlen akaratából ez a nehéz kérdés is megoldódott — teljesen váratlanul. Özv. Goda Ferencné nemesen érző szive felsirt, mikor látta árvaságunkat és a régi várbástyán épült házat a magyar cserkészeknek hagyta. Emlékét nemcsak márványba vésett betűk, hanem szívekbe beírt szavak őrzik. Ez az új otthon lesz a konstruktív államéletnek iskolája.

A csapat december 1-én előadást rendezett szegénysorsú embertestvéreink felruházására. Fürkésző szemmel járták be a

város szegény negyedeit a fiúk, hogy kikutassák az úgynevezett szemérmes szegényeket és oda vigyének segítséget, ahol legnagyobb a szükség.

December 7-én kedélyes Mikulás estjük volt a helybeli összes cserkészeknek. Öröm volt nézni, hogy a cserkészek szeretetet, megértést, kölcsönös becsülést sugárzó tekintetétől mint omlottak le a vallási, társadalmi, nemzetiségi válaszfalak.

Március 6-án ugyancsak közösen rendezett cserkészünnepélyen méltattuk Masaryk G. Tamás elnök urunk érdemeit 80-ik születésnapja alkalmából.

Április 19-én részt vettünk a világháború hősi halottjainak emlékünnepe, melyet a helybeli Csehszlovák Vöröskereszt rendezett.

Június 14. és 15-én segítségére voltunk a Vöröskeresztnek a virágnap rendezésénél.

Június 1-én ünnepélyes fogadalmat tettek az ujonc cserkészek. A jövedelmet szegény cserkésztestvéreink táborozási költségeinek fedezésére fordítottuk.

Az ideai tábor Rožnava környékén lesz, melyre már nagyban folynak az előkészületek.

A cserkészek ezúton is hálás köszönetet mondanak első sorban Bartoš Ede igazgató úrnak, a nové zámky-i cserkészkerület parancsnokának azért a sok erkölcsi és anyagi támogatásért, amelyben csapatunkat mindenkor részesítette, nemkülönben sok jóakarójuknak, akik szíves készséggel voltak segítségükre.

10. Kirándulások. A reálgimnázium 97 tanulója 4 tanár vezetésével, szeptember 26.-án tanulmányi kiránduláson vett részt Piešťany-ban, ahol a csodás erejű hőforrásokat tekintette meg. A fürdőigazgatóság szíves előzékenységből szakértő vezetővel járta végig a nagyszabású fürdőtelepet, megismerhette a gyógykezelés menetét, gyönyörködhetett a Thermia szálló minden igényt kielégítő pazar berendezésében és megfürdött a magas hőfokú vízben. A környéken tett kirándulás után sok tapasztalattal gazdagodva vidám hangulatban érkeztek haza diákjaink.

Ugyanaz nap az intézet alsóbb osztályainak 54 tanulója 3 tanár vezetésével Bojnice történelmi nevezetességeit és természeti szépségeit tekintette meg.

November 22-én az egész intézet ifjúsága a városunkban időző Kludský cirkusz állatseregletét tekintette meg.

December 21-én a VIII. osztály ifjúsága, dr. Noszkay Ödön szakszerű vezetésével bejárta a nové-zámky-i vár színhelyét.

Június 22—26 intézetünk 50 tanulója, 4 tanár vezetésével Prahába és Kladnóra rándult.

11. Egészségügy. A tanulók egészségi állapota az iskola év folyamán egészben véve megfelelő volt. Október 1.-én dr. M.

Zdenková, városi orvosnő intézetünkben szemvizsgálatot tartott. Május 10.-én ugyancsak dr. M. Zdenková és dr. M. Róth városi orvosok újraoltották 14 éves diákjainkat és június 13.-án pedig dr. M. Róth, városi főorvos, vetített képek kíséretében az intézet ifjúsága részére egészségügyi előadást tartott a tuberkulózisról.

12. Érettségi vizsgálatok. I. 1929. nyári időszakában, június 24—26 napjain Ivaško Lajos, a košicei magyar tannyelvű állami reálgimnázium igazgatója elnökle mellett vizsgálatot tett 20 tanuló. Ezek közül kitüntetéssel érettségizett 4, egyhangúlag 7, szótöbbséggel 8. Egy félévre visszavetített 1.

Kitüntetéssel érettek: Dobossy László, Hlavaty Frida, Jócsik Lajos, Zsilínszky Antal. Egyhangúlag érettek: Heitler Emil, Klemanovics Ilona, Laczkó István, Molnár János, Nemes György, Roth Anna, Szabó Lajos Szótöbbséggel érettek: Back István, Deák János, Helec Lajos, Klačanský György, Mahler Dávid, Olerényi Imre, Szabó Ferenc, Szalay Ferenc.

II. Az 1929/30 iskolai év téli időszakában Dr. Hattala István országos isk. felügyelő elnökle mellett vizsgálatot tett Filo György, aki szótöbbséggel érettségizett az iskola és nemzetművelődésügyi minisztérium referátusának 1930. január 29.-én kelt 5521/II számú végzésével intézetünkhöz beosztott Ehrlich György történelem és földrajzból tett különbözeti érettségi vizsgálatot és a követelményeknek megfelelt.

III. 1930. nyári időszakában, június 10—12 napjain Faluba János, a rimavská-sobotai magyar tannyelvű állami reálgimnázium igazgatója elnökle mellett folytak az érettségi vizsgálatok. Vizsgálatra jelentkezett 32 tanuló. Vizsgálatra bocsátott 22. Ezek közül kitüntetéssel érettségizett 1, egyhangúlag 4, szótöbbséggel 12, félévre visszavetített 5.

Kitüntetéssel érettek: Fülöp Ágnes. Egyhangúlag érettek: Czuczor Pál, Dallós Géza, Fürst Anna, Ragányi Livla. Szótöbbséggel érettek: Balázs András, Berkesi Miklós, Birtler Ernő, Chinoradzki István, Csontó Géza, Dragún István, Galla József, Hadl Ernő, Hegedűs Flórián, Kohn Piroška, Kopócs Rudolf, Major József.

Könyv és szertárak.

Lásd a szlovák törzsintézet megfelelő helyén.

A tanulók segélyezése.

Az intézetnek ösztöndíj alapítványa az igazgatóság kezelésében ez idő szerint nincsen.

A kerületi hivatal Nové Zámky kerületének közpénzeiből intézetünk segélyegyletének 2000 Kč-t adományozott, intézetünk cserkészseinek pedig 700 Kč-t.

A csszl. vöröskereszt helyi fióka karácsony előtt, intézetünk két tanulóját látta el teljesen új öltönnyel.

Ez isk. év folyamán, különböző alapokból való ösztöndíjat a következő tanulók élvezték.

Sorszám	A tanuló neve	Osztály	Adományozta	Összeg	Megjegyzés
1	Bréda Ignác	IIIb.	Krajinský úrad Bratislava	2250 Kč	
2	Czuczor Pal	VIII.	"	1500 Kč	
3	Major József	VIII.	"	1500 Kč	
4	Nagy Sándor	VI.	"	1500 Kč	
5	Paskusz László	V.	"	750 Kč	
6	Dragún Ferenc	IVb.	"	750 Kč	
7	Varjú Lajos	IVb.	"	750 Kč	
8	Hajdú Tibor	IIIa.	"	750 Kč	
9	Jelinek Gyula	VI.	Gen. finančném riad. v Bratislave	800 Kč	
10	Bucsi Sándor	V.	Pálffy alsp Praha	700 Kč	
11	Rehák Gyula	IVa.	"	700 Kč	
12	Barmath Ibolya	IIa.	Néhai Singer családja Nové Zámky	250 Kč	
13	Vas Lajos	VII	Névtelen	150 Kč	
14	Löffler Alice	VI.	"	150 Kč	
15	Czuczor Pál	VIII.	Mestská rada Nové Zámky	400 Kč	

Podporující spolok reálnymnaziálných školákov Nové Zámky. — Reálnymnaziálni tanuló segítőegylete Érsekujvár. Alapítási év 1902. Elnök: dr. Turchányi Imre, alelnök: Bartoš Ede, ügyvezető: Saskó Gyula, pénztárnok: Vári Kálmán. Alapító tagok száma: —, rendes tagok száma: 55, pártoló tagok száma: 20. Vagyoni állapot a tanév elején: 12,327'00; vagyoni állapot a tanév végén: 12,556'79 Kč.

Kimutatás a bevételek és kiadásokról 1929 IX. 1-től 1930 VI 1-ig.

Bevétel	Kč	h	Kiadás	Kč	h	Kérelmezők száma	Segélyezettettek száma	Megjegyzés
Alaptőke-kamat	162	—	Ruházatra	—	—	—	—	
Tagsági díjak	2600	—	Élelmezésre	1246	—	11	11	
Tanulók tagsági díjai	—	—	Könyvekre	6377	50	200	185	
Tanulók egyesületek támogatása	45	—	Tanszerekre	—	—	—	—	
Egyéb nyilvános egyesületektől	2000	—	Pénzbeli támogatás	665	—	4	4	
Adakozás	4108	—	Orvosságra	—	—	—	—	
Egyéb	—	—	Irodai szükséglet	69	80	—	—	
			Egyébre	327	—	—	—	Jegyző díjazása stb.
Összesen	8915	—	Összesen	8685	30	—	—	

A segítőegylet kiterjesztette tevékenységét a tanulók élelmezésére is. Segítőegyletünk már három évvel ezelőtt megvalósította a diákmenzát, azonban egy évi működés után kénytelen volt a diákkonyhát bezárni, bár az egyesületnek hölgy tagjai igen sokat fáradoztak annak fenntartásán: a régi menzaalapot az egy év felemésztette, az elfogyott összegnek pótlásáról az egyesület nem tudott gondoskodni. Hogy a jelen iskolai évben, decemberben a menza, bár jóval szerényebb keretek között, mint a múltban, újra megkezdhetette működését, azt jórésztben Érsekujvár város tanácsának köszönheti. mert a városi tanács lehetővé tette, hogy a segítőegylet a diákmenzát a város által fenntartott népkonyhával kapcsolhassa egybe. 1929 december 16-tól 1930 április 11-ig 11 tanuló, az iskolai év végéig két tanuló részesült mindennap tápláló ebédben. Nem mulaszthatja el a segítőegylet, hogy hálás köszönetét ne fejezze ki Néder János úrasszonynak, aki minden egyes nap sokat fáradozott a szegény tanulóknak minél jobb és minél olcsóbb ellátása érdekében.

Statistikai kimutatás.

(A felső kisebb számok a magántanulók számát jelentik.)

	OSZTÁLY													I-VIII
	Ia	Ib	IIa	IIb	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VII	VIII		
a) A tanulók száma.														
Az 1928-29 isk. év végén	37 ¹	31	35 ²	38	31 ¹	27 ¹	31	28	36 ¹	35	34 ¹	20	383 ²	
Az 1929-30 isk. év elején	42	39	32	30	34	32	31	37	39	31	32	32	411	
Évközben belépett	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Összesen felvétellett	42	39	32	30	34	32	31	37	39	31	32	32	411	
Ezek közül helyb. belép.	27	29	28	23	33	24	27	22	29	27	29	32	330	
" " ismét.	5	5	2	7	1	3	4	13	4	4	3	—	51	
Más intézetből fellépett	—	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	4	
" " ismétlő	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	
A tanév folyam. kilépett	9	3	2	—	—	3	1	2	4	—	1	—	25	
Az 1929-30 iskolai év végén összesen	33	36	30	30	34	29	30	35	35	31	31	32	386	
Ebből rendszeres fiútanuló	30	33	19	30	22	29	16	35	34	29	31	28	336	
" " leánytanuló	3	3	10	—	11	—	14	—	1	2	—	4	48	
" " magán fiútanuló	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	
" " leánytanuló	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
b) Születési hely														
Nové Zámky	11	11	14	5	9	5	16	9	6	14	14	15	129	
Slovensko többi része	21	24	14	24	13	22	13	23	26	15	15	15	225	
Külföld	1	1	2	1	12	2	1	3	3	2	2	2	32	
c) Lakóhely.														
Helyben a szülőknél	16	13	18	9	20	10	19	10	11	19	17	19	181	
" " szülőkönél	4	2	1	4	8	5	3	6	6	2	9	6	56	
Bejáró	13	21	10	17	5	14	8	19	18	10	5	7	147	
d) Állami illetőség.														
Čsl. köztársaság	32	36	30	28	34	29	29	32	34	31	30	31	376	
Külföld	1	—	—	2	—	—	1	3	1	—	1	1	10	
e) Anyanyelv														
Csehszlovák	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	4	
Magyar	33	34	30	30	34	29	28	35	35	30	31	30	379	
Német	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	3	
Angol	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
f) Vallás.														
Lat. szert. kath.	25	33	20	28	20	28	20	30	27	23	24	22	300	
Gör. " "	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	2	
Ág. hitv. ev.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	2	1	6	
Ev. református	—	3	—	2	3	1	2	5	4	2	2	3	27	
Izraelita	8	—	10	—	11	—	6	—	4	4	3	5	51	

	OSZTÁLY													I-VIII
	Ia	Ib	IIa	IIb	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VII	VIII		
g) Életkor.														
1908-ben született	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1909-ben	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1910-ben	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1911-ben	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	6	5	
1912-ben	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	8	5	
1913-ben	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	11	8	13	
1914-ben	—	—	—	1	—	—	2	5	4	13	6	5	—	
1915-ben	—	—	—	3	8	6	8	14	5	5	—	—	—	
1916-ban	—	—	—	4	6	9	11	8	6	4	—	—	—	
1917-ben	—	—	—	6	15	11	9	12	1	—	—	—	—	
1918-ban	—	—	—	10	7	9	1	—	—	—	—	—	—	
1919-ben	—	—	—	13	7	—	—	—	—	—	—	—	—	
h. Nem kötelező tantárgyak														
Német nyelv	—	—	—	13	8	9	6	10	1	9	15	8	3	
Ének	—	—	—	13	15	8	6	15	7	14	10	9	11	
i. A tanulók által fizetett díjak.														
tandíjment. volt														
I. félév	18	20	27	22	24	26	20	21	27	22	18	18	263	
II. félév	17	19	23	20	20	27	19	25	26	24	14	15	249	
100 Kc tand. fiz.	—	1	—	—	1	—	1	—	1	1	2	5	12	
I. félév	—	2	—	—	1	—	2	1	1	1	2	4	14	
II. félév	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
200 Kc tand. fiz.	22	18	4 ¹	8	8 ¹	5	9 ¹	16	9	8	11	9	126 ²	
I. félév	16	15	6 ¹	10	12 ¹	3	9	9	9	6	15	13	123 ²	
II. félév	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Tand. összesen	4400	3700	1000	1600	1900	1000	2100	3200	1900	1700	2400	2300	27000	
I. félév	3200	3200	1400	2000	2700	600	2000	1900	1900	1300	3200	3000	26600	
II. félév	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Felv. illeték kitett Kc	720	680	—	—	20	40	—	—	60	—	—	—	1520	
Tanszer	840	780	630	600	680	640	620	740	780	620	640	640	8210	
Játékszer	126	117	94 ⁵⁰	90	102	96	93	111	117	93	96	96	1231 ⁵⁰	
Biz. másodlatok	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	750	
j. Előmenetel														
A. Pótlólag az 1928.-29. isk. évhez:														
Jav. vizsg. megfelelt	1	3	2	—	5	1	3	3	3	2	1	—	24	
" " nem felelt meg	2	3	—	3	1	—	3	4	1	—	—	—	17	
Jav. vizsgára nem jelentkezett	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	
Az 1928.-29. tanév teljes eredménye.														
Jelelesen megfelelt	—	6	4	3	3	7	1	1	2	3	4	3	5	
Megefelelt	—	23 ¹	20	29 ²	24	21	23 ¹	21 ¹	12	24 ¹	25	29	15	
Nem felelt meg	—	8	7	3	11	3 ¹	3	9	14	9	6	2 ¹	—	
Osztályozatlan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

OSZTÁLY

	Ia	Ib	IIa	IIb	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VII	VIII	I-VIII
B) 1929—30 tanév régén.													
Jelesen megfelelt	3	3	3	2	3	2	6	2	2	5	1	4	36
Megfelelt	21	21	22	16	25 ¹	25	18	27	22	24	25	18	264 ¹
Nem felelt meg	7	8	3	10	3	1	3	3	3	—	1	5	47
Javítóvizsgát tehet	2	4	1 ¹	2	1	1	3	3	8	2	4	5	36 ¹
Nem osztályoztatott	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
k) A tanulók szülei foglalkozása szerint.													
Kereskedő, iparos	9	7	13	7	9	3	14	7	9	10	8	11	107
Földmivelő	12	15	5	12	5	14	7	11	12	8	9	7	117
Tisztviselő, tanító, or- vos, ügyvéd	7	3	8	6	17	4	9	13	5	13	6	9	100
Katona	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Munkás, szolga	2	9	—	4	1	4	—	1	—	—	2	3	26
Magánzó	3	2	4	1	2	4	—	3	9	—	6	2	36

A tanulók névsora.

Az első helynév a tanulók születési, a második (zárójelben) a szülők lakóhelye, ha nem azonos a tanuló születési helyével. A csillaggal jelzett tanulók kitünő előmenetelűek.

I. a. osztály.

*Balázs József Ebed, Balogh Ferenc Nové Zámky (Tardošked), Balogh Mátyás Tardošked, Barmos Pál, Tajna Sári (Nové Zámky), Bollik Irén Kürt, Csikós Menyhért Dvory nad Žitavou, Czifra Ferenc Dvory nad Žitavou, Dénes Eendre Dvory nad Žitavou, Druga István Nové Zámky, Gögh Kászó Nové Zámky, Hagyunga József Velké Ludince (Velký Máláš), Haulik Lajos Nové Zámky, Kaffka Sándor Vrable (Nové Zámky), Kovács Béla Kralová nad Váhom (Nové Zámky), Löwinger Márton Nové Zámky, Nagy Gyula Zemné, Neu György Dvory nad Žitavou, Patkó Gyula Mužla, Pintér Béla Dvory nad Žitavou, Schnierer Zoltán Velká Hubra (Nové Zámky), Schultz Ernő Galanta, Schultz Géza Galanta, Steiner Margit Dvory nad Žitavou, Stux István Nové Zámky, Száraz Benedek Velký Kýr (Nové Zámky), *Szolnok Tibor Hernád puszta (Nové Zámky), Tomasek István Nové Zámky, Turchányi Livia Nové Zámky, Varkó László Nové Zámky, Varga Tibor Horné Saliby (Galanta), Váradi László Nové Zámky, Zachar Imre Nové Zámky, *Zsigó János Bagota.

Kimaradtak: Beták József Dvory nad Žitavou, Csukás Katalin Čeklýs (Nové Zámky), Fejes István Nové Zámky, Forgács Károly Nové Zámky, Jakab István Perbete, Jócsik György Nové Zámky, Kovács József Bratislava (Kralová nad Váhom), Porubszky István Nové Zámky, Radosiczki László Bajč (Bagota).

Összesen : 42.

I. b. osztály.

Balla János Nové Zámky, Balog Gyula Tardošked, Bednárik Károly Nové Zámky, Bende Vilmos Pered, *Bitter István Parkan, Bolgár József Ďurkovce (Nové Zámky), Bucsi Lajos Kisujfa-

u, Chovanec Mária Cerová Lieskove, (Bajč), Csizmadia Ferenc Caránsebes, (Nové Zámky), *Csutora Jolán Kert, Druga László Nové Zámky, Ficza János Nasvad, (Bajč), Gulyás Lajos Kisujfalu, Hajtman János Bagota, Hupka Mihály Velký Cetin, Kacsinecz János Nové Zámky, Kobolka Ferenc Nové Zámky, Kovács Jenő Kralová nād Váhom, Lajszky Ignác Zoltán Žigard, Major Imre Nové Zámky, Németh Ferenc Dvory nad Žitavou, Pál János Tardošked, Pintér István Dvory nad Žitavou, Prochászka Alajos Nové Zámky, Rózsa László Bošaca, (Tóšnárašd), Szalay László Tardošked, Száraz László Velký Kýr, *Szelethy Vilma Nové Zámky, Taut Béla Moč enok (Tardošked), Trsztyánszky Károly Nové Zámky, Turán Pál Velké Ludince, Vajzer László Dvory nad Žitavou, Valkó Ferenc Nové Zámky, Vanek Pál Nové Zámky, Zelvovits Sándor Malá Maňa, Zsigárdi Ferenc Žigard.

K i m a r a d t a k : Drubits László Jasová, Lépő Géza Kamoča (Nové Zámky), Safranek János Kert.

Összesen : 39.

II. a. osztály.

Barmat Ibolya Nové Zámky, Csutora Gyula Bajč, Darázs Pál Stará Ďala, Druga Marianne Nové Zámky, Fuchs János Nové Zámky, Futó Ferenc Nasvad, Grznár Erzsébet Nové Zámky, Haulik Béla Nové Zámky, Istenes Gabriella Imel (Tardošked), Kämpfner Andor Nové Zámky, Kämpfner László Nové Zámky, Kocsis László Stará Ďala, Kovács Edit Nasvad (Kürt), Krizsán Ferenc Parkaň, Kucsera László Nové Zámky, Lehoczky László Nové Zámky, Lelley Mária Nitra Bojna (Nové Zámky), Löffler Miklós Nové Zámky, Mészáros Ferenc Nové Zámky, Neu Irén Dvory nad Žitavou, Rédei Eszter Sárospatak (Nové Zámky), *Roth Andor Nové Zámky, Szekaneck István Nové Zámky, Szilvássy Menyhért Jazerný Nárašd, *Tomecz Magda Nové Zámky, Weinstein Erzsébet Obyce (Nové Zámky), Weisz Adolf Svätý Peter (Nové Zámky), Weisz Miklós Stará Ďala, Zlatinský Béla Újpest (Velké Šurany).

M a g á n t a n u l ó : Csányi Gizella Stará Ďala.

K i m a r a d t a k : Csambál Gizella Nové Zámky, Kecske-méti Géza Mužla.

Összesen : 32.

II. b. osztály.

Anda Károly Farkašd, Chalupeczky József Stará Ďala, Chovanecz Károly Bajč, Demeter András Budapest (Nové Zámky), Fatter Antal Parkaň, Fekets Károly Malá Maňa, Fülöp Vilmos Mužla, Garai István Velké Ludince, Góra Mihály Ebed, Hinora Sándor Kőbőkút, Klemanovics Tibor Senica (Nové Zámky), Kovács István Devinská Nová Ves (Nové Zámky), Kovács Lajos Kajal, Lenéka József Mužla, Libik Gyula Bešeňov nad Žitavou,

*Mácsádi Ferenc Velké Ludince, Pauer Gáspár Velký Fedymeš, Pásztor Ferenc Velké Ludince (Kőbőkút), Podholeczky József Prievidza (Nové Zámky), Rózsa István Kajal, Spánik József Nové Zámky, *Szabó László Nové Zámky, Szarka László Jazerný Nárašd, Szilágyi Dezső Nové Zámky, Vadkerti József Dvory nad Žitavou, Vida Rezső Oslany (Tardošked), Volsik Gábor Nové Zámky, Zalaba József Mužla, Zsilinszky József Tardošked, Zsittnyan István Nové Zámky.

Összesen : 30.

III. a. osztály.

Back Endre Budapest (Nové Zámky), Bartos József Bajč (Nové Zámky), Bazsó Erzsébet Nové Zámky, Bencze Ilona Bajta (Nové Zámky), *Czuczor Julianna Nové Zámky, Fischer Ottó Budapest (Nové Zámky), Fodor György Budapest (Nové Zámky), Geleta László Cúz, Gorevics Károly Nové Zámky, *Hajdu Tibor Alsóság (Deákovce), Hamar István Malá Maňa, Hónig Ferenc Budapest (Cúz), Horváth Mária Somogyja (Bánkeszi), Karadi Lajos Nové Zámky, Kecskés József Stará Ďala, Kobolka Katalin Nové Zámky, Kurzweil Lajos Budapest (Nové Zámky), Länger Jenő Dunaradvány (Hody), Mauthner Imre Parkan, Neuwald Andor Nové Zámky, Osztényi Izabella Žigard (Martoš), Oszusko Tibor Esztergom, (Nové Zámky), Palotai Mária Helemba, Pál Margit Nové Zámky, *Schimanetz Anna Nové Zámky, Szántó György Nagygombos (Nové Zámky), Thain Margit Nové Zámky, ifj. Tóth József Králova nad Váhom, Tóth Miklós Esztergom (Králova nad Váhom), Vida Károly Oslany (Tardošked), Willand Margit Esztergom (Nové Zámky), Wojatsek Károly Udvard (Nové Zámky), Zirner Zoltán Šarišáp (Nové Zámky).

M a g á n t a n u l ó : Kázmér János Šikaboň.

Összesen : 34.

III. b. osztály.

Bahorecz Mihály Lekýr (Stará Ďala), Bakonyi János Kamendin, Balla Sándor Nové Zámky, Bálint Béla Kürt, *Bréda Ignác Kamendin, Csukás László Čeklýs (Nové Zámky), Czibulka József Cegléd (Tardošked), Danczi Béla Kürt, Farkas Frigyes Nové Zámky, Fonay József Nasvad, Hajnal János Kürt, Hlédik Pál Farnad, Illés Dezső Kamoča (Nové Zámky), Juhász József Poprád, (Gelnica), Kvasznovszky János Nové Zámky, Majercsik János Nové Zámky, Nagy József Simó, Pásztor Benedek Pered, Peőcz László Seldin (Nová Vieska), Schnierer Tivadar Velká Kubra (Nové Zámky), *Szabó Géza Mužla, Szalai István Mužla, Szlávik Sándor Farnad, Tapolcsányi Lajos Nové Zámky, Tóth Géza Mužla, Tóth Győző Helemba, Vanya Antal Tardošked, Varga László Dunakiliti (Nové Zámky), Vincze Flóris Králova nad Váhom.

Kim aradtak: Borbáth András Stará Ďala, Vankó Andor Budapest, (Dvory nad Žitavou, Zalezsák József Nové Zámky.

Összesen: 32.

IV. a. osztály.

Birtler Gerda Nové Zámky, Csanda Lajos Nová Vieska, Császár József Esztergom (Dvory nad Žitavou), Csicsátka Ella Réča (Nové Zámky), Czeller Erzsébet Nové Zámky, Fábrián Ilonka Nové Zámky, Fekets Sarolta Malá Maňa, Gorevics Miklós Nové Zámky, Haulik György Nové Zámky, Hodinka László Šala (Nové Zámky), Holländer Miklós Nasvad (Nové Zámky), Iványi Ferenc Nové Zámky, *Kelessy Gabriella Urmin, Kiáczy György Nové Zámky, *Korenchy Kornélia Kürt, Mandler Edit Nové Zámky, Markstei Pál Čúz, Miklós Tivadar Cérova (Stará Ďala), Néder Kálmán Nové Zámky, Pataky Tibor Nové Zámky, Porubszky Mária Nové Zámky, *Ragányi Katalin Nové Zámky, *Rehák Gyula Nit. Diviaky (Veča nad Váhom), Reiner István Nové Zámky, Szabó István Nové Zámky, Szvetkó Margit Nové Zámky, Szvittek László Stará Ďala, *Tatarik Rozália Nové Zámky, *Verseghy Erzsébet Kürt, Wojátsek Ilona Dvory nad Žitavou (Nové Zámky).

Kim aradt: Lelley Margit Bojna (Nové Zámky).

Összesen: 31.

IV. b. osztály.

Ambrus Sándor Žigárd, *Bitter Béla Parkan, Csiffáry Lajos Nové Zámky, Dobrocányi János Stará Ďala, *Dragúny Ferenc Nové Zámky, Gira Ferenc Stará Ďala, Gottgeisel Miklós Nové Zámky, Gútai Károly Žigárd, Horváth Zoard Nová Baňa, Hulkó Dezső Stará Ďala, Kádár Lukács Pered, Kanyicska Béla Gödöllő (Nové Zámky), Kardoss Győző Šala, Kelecsényi Pál Kamendin, Kőszeghy Rezső Nové Zámky, Kvasznovszky István Nové Zámky, Maczkó István Dvory nad Žitavou, Majzon Imre Nové Zámky, Máté Gyula Nové Zámky, Matus Ferenc Ebed, Mészáros Imre Mužla, Nagy Árpád Lok, Osztényi Zoltán Žigárd, Palotay Árpád Helemba, Pozsár József Parkan, Presinszky Imre Velký Citýn, Rózsa Árpád Nový Lót, Szabó Vince Pered, Szalay Imre Czepléd (Nové Zámky), Száraz Béla Dvory nad Žitavou, Tomecz Károly Nové Zámky, Vadass Gábor Lajosmizse (Dyměš), Varjú Lajos Dlhá nad Váhom, (Zemiansky Kajal), Žilizi Menyhért Pered, Zsilinszky Károly Nové Zámky (Tardošked).

Kim aradtak: Berkesi István Nové Zámky, Fekete Béla Bajč.

Összesen: 37.

V. osztály.

Babó Lajos Čahovce (Nové Zámky), Barczy József Pered, Beck Lajos Stará Ďala, Blazsek József Tardošked, Borsányi Er-

nő Pered, *Bucsi Sándor Nová Vieska, Csiffáry Imre Nové Zámky, Csiffári Károly Tardošked, Csirik Jenő Šala, Csirik László Hochštetno (Sala), Eröss Gábor Seldin, Fekets Emil Malá Maňa, *Fülöp Éva Dedrecen (Nové Zámky), Haulik Antal Nové Zámky, Honig Kornél Budapest (Čúz), Horváth Ferenc Žigárd, Hulkó Ernő Stará Ďala, Jakubovich Dezső Nitra (Nové Zámky), Koczó András Fýr, Kovács János Bajč (Haraszt), Kovács Lehel Šamorýn (Malá Maňa), Laikoczy Sándor Jacovce (Nové Zámky), Ozorák Mihály Nové Zámky, Paskusz László Dvory nad Žitavou, Pleva László Šarlužky Kajsá (Trnovec nad Váhom), Porubszky Lajos Nové Zámky, Reiss István Budapest (Šurany), Schubert Richárd Levice, Senkár Sándor Krátke Kesy, Simig Imre Gúta, Szabó Sándor Nové Zámky, Szklenár Károly Nové Zámky, Tóth Vidor Bratislava (Trnovec nad Váhom), Varga János Pered, Vágó Gyula Žigárd (Nové Zámky).

Kim aradtak: Borbáth Károly Csíkszereda (Enying), Patkós Sándor Füzérkajata, (Malá Maňa), Schnierer Vilma Velká Kubra, (Nové Zámky), Simon Béla Kamenné Ďarmoty (Malá Maňa).

Összesen: 39.

VI. osztály.

Árendás József Kürt, *Birthler Richárd Nové Zámky, Boros Zoltán Gödöllő (Nové Zámky), Czuczor Ferencz Nové Zámky, Drózyd Gyula Parkán, Fellner Gusztáv Nové Zámky, Fischer György Nové Zámky, Halász János Nové Zámky, Horowitz György Nové Zámky, *Jelinek Gyula Dunavecse (Nové Zámky), Lipka Ferenc Nové Zámky, *Löffler Aliz Šandorfalu (Nové Zámky), Mészáros Lajos Parkán, Morvay László Žigárd, Nagy Sándor Farkašd, *Ölvedy János Nové Zámky, Pál Károly Nové Zámky, Pálincás Tibor Nové Zámky, Polák Imre Slov. Meder, Prisztács József Tardošked, Ruprecht György Nové Zámky, Saskó Jenő Nové Zámky, Sevcsik István Nové Zámky, *Schubert Klára Levice, Szabó Károly Velký Fedýmeš, Szabó Zoltán Kőbőkút, Száraz József Velký Kýr, Szekeres Andor Nové Zámky, Szőke Béla Malacky (Nové Zámky), Vida József Tardošked, Zsittnyan József Bánovce nad Bedravou (Nové Zámky).

Összesen: 31.

VII. osztály.

Barák József Nové Zámky, Barta István Nové Zámky, Benzce Lajos Nové Zámky, *Csicsátka József Nové Zámky, Danczi József Kürt, Decsi László Nové Zámky, Drien Károly Nové Zámky, Gira László Stará Ďala, Jezsó Kálmán Nové Zámky, Kolecsányi Károly Slov. Meder, Kovács Ottó Bánovská Kesa, Kovács Pál Nové Zámky, Krausz Endre Nové Zámky, Libik Lajos Žit. Bešenov, Márkuss János Siladice, Márkuss Pál Siladice, Mészár-

Tankönyvek jegyzéke

1930-31 tanévben.

ros Ferenc Nové Zámky, Nemes Pál Dioseg (Velké Šurany), Papp Ernő Perbete, Pataky Ferenc Bratislava, Polai István Kürt (Nové Zámky), Részó Zoltán Mađ. Šok, Sarnóczay Pál Deméndice (Lontov), Szlovák Imre Slov. Meder. Szücs Elemér Szolnok, (Nové Zámky), Varga Imre Diósförgepatony, Vas Lajos Nové Zámky, Vári Iván Nové Zámky, Versegly István Nové Zámky, Willand Artur Sikátor (Nové Zámky), Zsilinszky Sándor Nové Zámky.

Kimaradt: Bierling Oszkár Sereď (Oroska).

Összesen: 32.

VIII. osztály.

Balázs András Nové Zámky, Berényi Sándor Nové Zámky, Berkesi Miklós Nové Zámky, Birthler Ernő Nové Zámky, Chino-radszki István Nové Zámky, Cservinka Tibor Nová Baňa, Csontó Géza Svätý Michal, *Czuczor Pál Nové Zámky, *Dallós Géza Neded (Krajné), Dragúny István Nové Zámky, Dubay Géza Nové Zámky, *Fülöp Ágnes Debrecen (Nové Zámky), Fürst Anna Nové Zámky, Galla József Udvard. Hadl Ernő Nové Zámky, Hegedüs Flórán Kürt, Hegedüs Ödön Stupava (Slov. Meder), Hodinka Ernő Nitra (Nové Zámky), Juhász Antal Bajta, Juhász Károly Tardošked, Kardos Ferenc Nové Zámky, Kaszás József Bagoťa, Kohn Piroska Omastiná (Nové Zámky), Kopócs Rudolf Komárno, Kovács Elemér Nové Zámky, Lábady Győző Nové Zámky, Major József Nitra (Nové Zámky), Molnár Jenő Trnava, *Ragányi Livia Nové Zámky, Vadass Pál Lajosmizse (Dymeš), Veres János Velký Kyr.

Összesen: 32.

I. osztály.

Dr. Szyllaba: Ó- és újszövetségi biblia.
Hulik—Artbauer: Szlovák nyelvkönyv I.
Biró Lucián: Magyar nyelvtan I.
Cvengros Béla: Magyar Olvasókönyv I.
Orbán Gábor: Latin nyelvtan.
Hvozďik—Orbán: Latin olvasó- és gyakorlókönyv.
Horváth Cézár: A Csehszlovák köztársaság földrajza.
Mészáros Gyula dr.: A geometria elemei I—III rész.
Gidró Bonifác: Számítan az I. osztály számára.
Horváth Cézár: Természetrájk az I. osztály számára.
Scherer Lajos: Német nyelvkönyv I. rész.

II. osztály.

Dr. Szyllaba: Ó- és újszövetségi biblia.
Hulik—Artbauer: Csehszlovák nyelvkönyv.
Biró Lucián: Magyar nyelvtan II. oszt. számára.
Cvengros Béla: Magyar Olvasókönyv.
Orbán Gábor: Latin olvasókönyv.
Hvozďik—Orbán: Latin olvasó- és gyakorlókönyv.
Dr. Magyar: Hazai történelem a középiskolák I—II. osztály számára.
Nikolau—Orbán: Földrajz a középiskolák II. oszt. számára.
Gidró Bonifác: Számítan a II. oszt. számára, csak 1928. kiadás.
Mészáros György: A geometria elemei I—III. rész.
Horváth Cézár: Természetrájk a II. oszt. számára.
Scherer Lajos: Német nyelvtan II. rész.

III. osztály.

Dr. Szyllaba: Ó- és újszövetségi biblia.
Hulik—Artbauer: Szlovák nyelvkönyv III. rész.
Biró Lucián: Rendszeres magyar nyelvtan.
Cvengros Béla: Magyar olvasókönyv.
Orbán Gábor: Latin nyelvtan.
Orbán Gábor: Latin olvasókönyv a III. és IV. oszt. számára.
Orbán Gábor: Fordítási gyakorlatok.
Pešek József: Haza és világ II.
Nikolau Szaniszló: Földrajz a középiskolák III. oszt. számára.
Mérei—Mészáros György: Algebra III—IV. o. számára.
Mészáros György: Kísérleti fizika a III. oszt. számára.
Mészáros György: Genmetria I—III.
Scherer Lajos: Német nyelvkönyv III.

IV. osztály.

Letocha : Szertartástan.
Damborský Ján : Slovenská mluvnica.
Klíma Stanislav : Čítanka pre slov. školy meštianské.
Cvengros Béla : Stiliztika
Orbán Gábor : Latin nyelvtan,
Orbán Gábor : Latin olvasókönyv, mint a III. osztályban.
Orbán Gábor : Fordítási gyakorlatok.
Pešek József : Haza és világ III.
Nikolau Szaniszló : Földrajz a IV. oszt. számára.
Mérei—Mészáros : Algebra, III.—IV. oszt. számára.
Mészáros György : Geometria I. rész.
Matzner—Szekeres : Ckémia és ásványtan.
Ulreich—Mészáros : Kísérleti fizika a IV. oszt. számára.
Scherer Lajos : Német nyelvkönyv. IV.

V. Osztály.

Dr. Szyllaba : Apologetika.
Seewartk József Mária : Csehszlovák olvasókönyv.
Damborský Ján : Slovenská mluvnica,
Jančovič Ferenc : Rhetorika.
Orbán Gábor : Latin nyelvtan V.—VII.
Orbán Gábor : Szemelvények P. Ovidius N. műveiből.
Orbán Gábor : Szemelvények T. Liviusból.
Magyar Győző : Világtörténelem. (Ókor.)
Pover—Vojtísek : Francia nyelvtan és olvasókönyv I. és II. rész.
Dr. Nikolau Szaniszló : Földrajzi tankönyv a középiskola felső osztálya számára.
Mészáros György : Geometria II. rész.
Mérey—Mészáros : Algebra a középiskolák V.—VIII. oszt. számára.
Horváth Cézár : Növénytan.
Mitterhauser Richárd : Az anorganikus kémia alapvonalai.
Scherer Lajos : Német nyelvtan.

VI. osztály.

Dr. Szyllaba : Hittan.
Damborský Ján : Slovenská mluvnica.
Seewart József Mária : Csehszlovák olvasókönyv.
Borka Géza : Poetika.
Orbán Gábor dr. : Szemelvények C. Sall. Crispus műveiből.
Orbán Gábor dr. : Szemelvények M. Tull. Cicero műveiből.
Orbán Gábor dr. : Szemelvények P. Vergilius Maro műveiből.
Pover—Vojtísek—Šedivý : Luctures choisies.
Pover—Vejtísek : Grammaire française.
Magyar Győző : Világtörténelem II. rész.
Dr. Nikolau—Orbán—Kincses : Földrajzi tankönyv középisk. felső oszt. számára.

Mérey—Mészáros : Algebra a középisk. V—VIII. oszt. számára.
Mészáros György : Geometria III. rész.
Horváth Cézár : Allattan.
Szekeres István : Az organikus kémia alapvonalai.
Scherer Lajos : Német nyelvkönyv V. rész.

VII. osztály.

Dr. Szyllaba : Egyháztörténelem.
Damborský Ján : Slovenská mluvnica.
Seewart József : Csehszlovák olvasókönyv.
Keresztes Pál : A magyar irodalom története.
Keresztes Pál : Olvasókönyv a VII. oszt. számára.
Orbán Gábor : Szemelvények P. Vergilius Maro műveiből.
Orbán Gábor : Szemelvények M. Tullius Cicero műveiből.
Pover—Vojtísek—Šedivý : Lectures choisies.
Pover—Vojtísek : Grammaire française.
Magyar Győző : Világtörténelem III. rész.
Dr. Nikolau : Földrajzi tankönyv VII. oszt. számára.
Mészáros György : Geometria IV. rész.
Mérey—Mészáros : Algebra a középiskolák V.—VIII. osztálya számára.
Prchlik—Bartoš : Ásványtan.
Mészáros György : Kísérleti fizika I. rész.
Scherer Lajos : Német nyelvkönyv V. rész.
Jančovič Ferenc : Pszichológia.
Weigner—Novacký : Testtan.

VIII. osztály.

Dr. Szyllaba : Apologetika.
Damborský Ján : Slovenská mluvnica.
Seewart József Mária : Csehszlovák olvasókönyv.
Keresztes Pál : A magyar irodalom története. II. kiadás.
Keresztes Pál : Magyar irodalom tört. olv. VIII. oszt. számára.
Orbán Gábor : Szemelvények Horatiusból és a római lírikusok műveiből.
Orbán Gábor : Szemelvények Tacitus műveiből.
Pover—Vojtísek : Grammaire française.
Pover—Vojtísek—Šedivý : Lectures choisies.
Kardoss János : A csehszlovák nemzet története.
Nikolau—Orbán : A csehszlovák honismeret.
Prchlik—Bartoš : Földtan.
Mészáros György : Geometria IV. rész.
Mérey—Mészáros : Algebra a középisk. V.—VIII. oszt. számára.
Bognár Cecil : Logika.
Mészáros György : Kísérleti fizika a középisk. felső oszt. számára.
Scherer Lajos : Német nyelvkönyv V. rész

Segédkönyvek :

Balcar – Kameniček : Atlas školní III—VII.

Koreň Jozef : Ilustrované dejiny čsl. lit. V—VIII.

Dr. František Machát : Zemepisný Atlas pre školy str.

Valouch—Murgaš : Logaritmicke tabulky VI—VIII.

Cserey : Növényhatározó.

Tájékoztató az 1930—31 iskolai évre.

I. A jövő tanévtől kezdve — az 1930. április 10.-én kelt 171280/29-II. MŠO rendelet szerint — az I. osztályba való felvételi vizsgálatok és beiratások június 28. és 30.-án tartatnak. A feltüntetett napokon, reggel 8 órakor megjelenik a diák szüleinek, vagy azok helyettesének kíséretében az intézet tornatermében *előmutatja állampolgársági bizonyítványát (osvedčenie o šlátnom občianstve) évvégi bizonyítványát és keresztfevelét (anyakönyvi kivonat)*. Itt megtudja, hogy tájékoztató, vagy rendszeres felvételi vizsgát kell-e tennie.

Az olyan tanuló, kinek elemi iskolai iratait, az intézet igazgatósága a szülők hibájából nem kapta kézhez, csak akkor vehető fel, ha szülője július 5.-ig az intézet igazgatóságánál ezt írásbelileg kérelmezi.

Ezek a tanulók, nemkülönben azok, akiknek iratai valami más okból nem jutottak el időre az intézet igazgatóságához, utólagos kivételes beiratáshoz szeptemberben bocsáttatnak.

2. A felsőbb osztályokba való beiratások és felvételi vizsgálatok ugyanazon napokon tartatnak.

Azon tanulóknak, akik felvételi vizsgálatukat fontos okból nem tehetik le a nagy vakáció előtt, legkésőbb július 10.-ig tartoznak az igazgatóságához címzett kérvényükben, a szeptemberi vizsgálatához engedélyt kérni.

3. Minden diák, aki más intézetből óhajt intézetünk tanulói közé lépni, köteles engedélyért ugyancsak július 10.-ig az igazgatóságához folyamodni.

Azon tanuló, aki más típusú intézetből jön, szeptemberben különbözeti vizsgát tesz! E különbözeti vizsga terminusa el nem odázható. *Az idegen intézetből jövőkné bizonyítványa, távozási záradékát kell, hogy el legyen látva.*

4. A javító, utólagos, különbözeti és elhalasztott felvételi vizsgálatokat szeptember 1.-én és 2.-án, reggel 8 órakor tartjuk.

5. A más intézetből jövő tanulók felvételi- és beiratási díja 45.50 Kč., a helybeli intézet tanulóinak beiratási díja 25.50 Kč.

Az 1930—31 iskolai év szeptember 3.-án, reggel 8 órakor kezdődik.

Igazgatóság.